

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

قوه قضائیه

شامل: قوانین - مذاکرات مجلس شورای اسلامی - رویه‌های قضائی - عهدنامه‌ها - آئیننامه‌ها

WWW.RRK.IR
WWW.DASTOUR.IR

تصویب‌نامه‌ها - تصمیم‌نامه‌ها - اساسنامه‌ها و آگهیها

تک شماره ۴۵۰۰ تومان

صفحه	دستگاه اجراءکننده	تاریخ تصویب	عنوان مندرجات (قوانین و مقررات و مصوبات آراء وحدت رویه)
۱	شورای اسلامی شهر شاهین شهر	۱۴۰۰/۸/۱۱	رای شماره ۲۳۲۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: تعرفه شماره ۱۱۴ T سال ۱۳۹۱ (عوارض تفکیک اعیانی)، تعرفه ۲۱۱۶ سال ۱۳۹۰ (عوارض تغییر کاربری املاک مسکونی) و تعرفه ۲۱۱۲ سال ۱۳۹۱ (عوارض کسر یک واحد پارکینگ، عوارض حذف یک واحد پارکینگ) مصوب شورای اسلامی شهر شاهین شهر از تاریخ تصویب ابطال شد
۵	شورای اسلامی شهر گرمسار	۱۴۰۰/۸/۱۱	رای شماره ۲۳۲۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ماده ۲۰ تعرفه سال ۱۳۹۵ تحت عنوان عوارض تغییر کاربری و ماده ۱۹ تعرفه عوارض سال ۱۳۹۶ تحت عنوان عوارض ارزش افزوده ناشی از درخواست تغییر کاربری املاک، ماده ۲۴ تعرفه عوارض سال ۱۳۹۵، ماده ۲۳ تعرفه عوارض سال ۱۳۹۶ و ماده ۲۶ تعرفه عوارض سال ۱۳۹۷ تحت عنوان عوارض حاصل از خدمات آماده‌سازی مصوب شورای اسلامی شهر گرمسار و بند ۸ صورت جلسه شماره ۲۸ شورای اسلامی شهر گرمسار که متضمن تعیین هزینه احداث پارکینگ عمومی است ابطال شد
۷	شورای اسلامی شهر شاهرود	۱۴۰۰/۸/۱۱	رای شماره ۲۳۲۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: قسمتی از تبصره ذیل بند (د) از تعرفه عوارض مازاد تراکم سال ۱۳۹۵ شورای اسلامی شهر شاهرود در خصوص برقراری عوارض ارزش افزوده ناشی از تبدیل کاربری از تاریخ تصویب ابطال شد
۸	هیأت وزیران	۱۴۰۰/۸/۱۱	رای شماره ۲۳۲۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: تصویب‌نامه شماره ۲۹۹۲۰/ت/۴۶۱-۱۳۷۱/۱۰/۹ هیأت وزیران در خصوص محاسبه مالیات بر درآمد حقوق مأموران ثابت خارج از کشور براساس مآخذ محاسبه ارز پیش‌بینی شده به منظور حل و فصل اختلافات موجود ابطال شد
۹	معاونت حقوقی رئیس جمهور	۱۴۰۰/۸/۱۱	رای شماره ۲۳۲۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: نامه شماره ۳۳۴۸۹/۱۲۸۵۷۳-۱۳۹۹/۱۱/۸ معاون هماهنگی و برنامه‌ریزی حقوقی دستگاه‌های اجرایی (معاونت حقوقی رئیس جمهور) با موضوع تعیین حداقل مزد کارگران ابطال شد
۱۱	انجمن داروسازان ایران	۱۴۰۰/۶/۱۶	رای شماره ۱۴۹۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال بند ۱۳-۲ ضابطه تأسیس و اداره داروخانه‌ها مصوب سال ۱۳۹۵
۱۱	شعب دیوان عدالت و سایر مراجع اداری	۱۴۰۰/۶/۱۶	رای شماره ۱۴۹۵/۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: با اعمال ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری نسبت به دادنامه شماره ۱۴۹۵ مورخ ۱۴۰۰/۶/۱۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری موافقت شد
۱۲	وزارت کشور	۱۴۰۰/۸/۱۸	رای شماره ۲۳۴۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: بندهای ۷ و ۸ دستورالعمل موضوع شماره ۱۱۲۰۹۶-۱۳۹۴/۸/۲۵ وزیر کشور با عنوان دستورالعمل اجرایی تبصره ۲ بند ۳ ماده ۹۹ قانون شهرداری، به لحاظ اینکه خلاف قانون و خارج از حدود اختیار بوده ابطال شد
۱۳	هیأت وزیران	۱۴۰۰/۸/۱۸	رای شماره ۲۳۴۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: بند ۵ آیین‌نامه ساماندهی اشتغال فرزندان شهید و جانبازان ۲۵ درصد و بالاتر (موضوع تصویب‌نامه شماره ۴۱۴۵۹/۲۶۲۷۵۶-۱۳۸۸/۱۲/۲۷ هیأت وزیران) که دوره «کارورزی» را به عنوان یکی از حالت‌های استخدام به رسمیت شناخته و دستگاه‌های اجرایی را به انعقاد قرارداد کار معین با فرزندان شاهد و جانباز و سپس استخدام بیمانی آنان بعد از سه سال بدون شرکت و قبولی در آزمون استخدامی و بدون رعایت پست‌ها و نیازهای سازمانی و سهمیه و مجوزهای استخدامی ملزم کرده ابطال شد
۱۴	بانک کشاورزی	۱۴۰۰/۸/۱۸	رای شماره ۲۳۴۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: بند ۶-۲ دستورالعمل اجرایی شماره ۹۳/۴۰۴/۸۷۲۳ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۵ بانک کشاورزی مبنی بر اینکه تسهیلات اعطایی به سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی و سهم سازمان‌های قراردادها و وجه اداره شده و صندوق توسعه ملی، مشمول این دستورالعمل نمی‌باشد از تاریخ تصویب ابطال شد
۱۵	سازمان امور مالیاتی کشور	۱۴۰۰/۸/۱۸	رای شماره ۲۳۴۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: عبارت «با مراجعه به دفاتر قانونی بانک/مؤسسه اعتباری، مبلغ تسهیلات اعطایی را مشخص و در اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم، جریمه‌ای معادل یک درصد (۱٪) مبلغ تسهیلات را مطالبه نماید.» از جزء (الف) بند (۵) بخشنامه شماره ۲۰۰/۴۷۴-۱۳۹۲/۱/۲۱ سازمان امور مالیاتی کشور از تاریخ تصویب ابطال شد

قوانین و مقررات عمومی

شماره ۰۰۰۶۱۴

۱۴۰۰/۸/۲۹

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۳۹۱/۱۲۳۲۱/۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۳۲۱ مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۱ با موضوع: «تعرفه شماره ۱۱۴ T سال ۱۳۹۱ (عوارض تفکیک اعیانی)، تعرفه ۲۱۱۶ سال ۱۳۹۰ (عوارض تغییر کاربری املاک مسکونی) و تعرفه ۲۱۱۲ سال ۱۳۹۱ (عوارض کسر یک واحد پارکینگ، عوارض حذف یک واحد پارکینگ) مصوب شورای اسلامی شهر شاهین شهر از تاریخ تصویب ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - ی‌الله اسمعیلی فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۸/۱۱ شماره دادنامه: ۲۳۲۱ شماره پرونده: ۰۰۰۰۶۱۴

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای سیدمحمد رضا بحرینی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال تعرفه شماره ۱۱۴ T سال ۱۳۹۱ (عوارض

تفکیک اعیانی)، تعرفه ۲۱۱۶ سال ۱۳۹۰ (عوارض تغییر کاربری املاک مسکونی) و تعرفه ۲۱۱۲ سال ۱۳۹۱ (عوارض کسر یک واحد پارکینگ، عوارض حذف یک واحد پارکینگ) مصوب شورای اسلامی شهر شاهین شهر

گردش کار: شاکي به موجب دادخواستی ابطال تعرفه شماره ۲۲۸ سال ۱۳۹۵

(عوارض تمدید پروانه ساختمان جهت هر مترمربع)، تعرفه ۱۱۴ T سال ۱۳۹۱ (عوارض تفکیک اعیانی)، تعرفه ۲۱۱۶ سال ۱۳۹۰ (عوارض تغییر کاربری املاک مسکونی) و تعرفه ۲۱۱۲ سال ۱۳۹۱ (عوارض کسر یک واحد پارکینگ، عوارض حذف یک واحد پارکینگ) مصوب شورای اسلامی شهر شاهین شهر را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

۱- عوارض تمدید پروانه ساختمانی مصوب سال ۱۳۹۴ (کد تعرفه ۲۲۸-۹۵): الف - حسب آرای متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره‌های ۱۱۷۶ - ۱۳۹۶/۱۱/۱۷ شورای اسلامی یزد، ۴۰۸ - ۱۳۹۶/۵/۳ شورای اسلامی قم، ۱۱۷۷ - ۱۳۹۶/۱۱/۱۷ شورای اسلامی شهر کرج، ۹۷ - ۱۳۹۵/۲/۲۸ شورای اسلامی شهر قم و دهها رأی مشابه صادره از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری که از زمان تصویب تعرفه و عوارض مذکور ابطال گردیده است. ب - تعرفه مذکور (عوارض تمدید پروانه ساختمانی کد ۲۲۸-۹۵) شورای اسلامی شاهین شهر را در مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۲۴ توسط احدی از شهروندان حقوقی از زمان تصویب در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ابطال نموده است.

ج - عوارض تمدید پروانه ساختمانی یا تاخیر اتمام ساختمان به عنوان عوارض مجدد خلاف قانون است. (دادنامه‌های ذیل به طور کلی موید عدم امکان وصول عوارض مضاعف یا مجدد است که می‌توان از آنها با قیاس مستنبط العله وحدت ملاک گرفت: دادنامه ۱۲۹۹ - ۱۳۸۶/۱۱/۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

د- مغایرت با قانون مالیات بر ارزش افزوده عوارض بر اموال غیرمنقول، تعمق و بررسی در کلیه موارد قانون مالیات بر ارزش افزوده به ویژه ماده ۳ آن صرفاً مربوط به کالا و خدمات (نظیر خدمات حمل و نقل و امثالهم) است به علاوه موارد مصرح در مواد ۳۹، ۳۸، ۱۶ قانون مالیات بر ارزش افزوده مبین آن است که قانون موصوف صرفاً امور معاملاتی و مبادلاتی بر ارزش کالاها و خدمات مربوط به آن و مشخص شده در قانون را شامل می‌شود. همچنین عوارض منظور شده جهت شهرداری در قانون مالیات بر ارزش افزوده نیز صرفاً ناظر بر موارد مبادرت به تولید و حمل و نقل، صادرات و واردات کالای خاص و مشخص در مواد ۴۳ و ۳۸ قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد که دقیقاً مشخص شده و در هیچ جای قانون مالیات بر ارزش افزوده حتی یک کلمه در خصوص اموال غیرمنقول نام و ذکری به میان نیامده است. قانون مالیات بر ارزش افزوده از بدو تا ختم صرفاً مربوط به کالا، خدمات حمل و نقل و حقوق گمرکی است و اموال غیرمنقول از شمول آن خروج موضوعی دارد و صراحت مواد ۴۳، ۳۹، ۳۸ و ۱۶ قانون فوق دلیل بر این مدعاست. ملاحظه مشروح مذاکرات جلسه ۲۶۵ مجلس شورای اسلامی مندرج در روزنامه رسمی شماره ۱۶۸۳۸ به هرگونه شائبه و تفسیر غلط در خصوص عوارض موضوعه (تبصره ۱ ذیل ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده) پاسخگوست و محرز کرده که عوارض مورد

نظر صرفاً راجع به حقوق گمرکی و سود بازرگانی و متوجه واردات است و اساساً ارتباطی به بحث زمین یا صدور و تمدید پروانه ساختمانی ندارد. نظر به اینکه در خصوص اخذ عوارض بر اموال غیرمنقول بر این است که بر اساس بند ۸ ماده ۱۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده اموال غیرمنقول از جمله مواردی هستند که از پرداخت مالیات موضوع آن قانون معاف هستند و همین ملاک و مناط راجع به عوارض نیز جاری است زیرا لغو مالیات از اموال غیرمنقول در کنار بقای عوارض از این اموال امری لغو خواهد بود و از اصول تفسیری قانون جلوگیری از تفسیری است که موجب لغو قانون گردد. از سوی دیگر چون عوارض نوسازی و سطح شهر بابت اموال غیرمنقول وضع شده و دیگر دلیلی برای پرداخت عوارض دیگری مانند تمدید پروانه وجود ندارد.

ی - تکلیف به اخذ مابه التفاوت عوارض، مزاد بر میزان مقرر قانون نوسازی در هنگام درخواست تمدید پروانه ساختمانی یا در صورت تاخیر در اتمام آن، پس از اتمام مهلت مقرر در پروانه خلاف قانون است. مطابق تبصره ۲ ماده ۲۹ قانون نوسازی و عمران شهری مصوب سال ۱۳۴۷ مقرر شده است که: «در پروانه‌های ساختمانی که از طرف شهرداریها صادر می‌شود باید حداکثر مدتی که برای پایان یافتن ساختمان ضروری است، قید گردد و کسانی که در میدانها و معابر اصلی شهر اقدام به ساختمان می‌کنند باید ظرف مدت مقرر در پروانه‌ها ساختمان خود را به اتمام برسانند و در صورتی که تا دو سال بعد از مدتی که برای اتمام بنا در پروانه قید شده باز هم ناتمام بگذارند، عوارض مقرر در این قانون به دو برابر افزایش یافته و از آن به بعد نیز اگر ساختمان همچنان ناتمام باقی بماند برای هر دو سالی که بگذرد عوارض به دو برابر ماخذ دو سال قبل افزایش خواهد یافت تا به ۴ درصد بالغ گردد...» نظر به اینکه مقنن به شرح تبصره یاد شده در خصوص مهلت اتمام ساختمان و ضمانت اجرای عدم رعایت آن تعیین تکلیف کرده است، بنابراین هر نوع مصوبه شورای اسلامی شهر که طی آن برای تاخیر در اتمام ساختمان یا تمدید پروانه بعد از ۵ سال عوارض تعیین نماید. این مصوبه مغایر قانون بوده و از حدود اختیارات مرجع وضع آن خارج است. یکی از اصول حاکم بر قانون این است که (قانون باید به گونه‌ای که نوشته شده و مورد نظر بوده اجرا شود). معلوم و مشخص نیست که چرا این امر در خصوص مؤدیان عوارض رعایت نمی‌گردد.

۲- عوارض تفکیک اعیانی (کد تعرفه ۱۱۴ T) مصوب ۱۳۹۱: الف - صراحتاً و مشخصاً در آراء هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از جمله آراء شماره ۳۱۰ - ۱۳۹۷/۲/۱۸، ۱۱۵۲ - ۱۳۹۶/۱۱/۱۰، ۶۸۳ - ۱۳۹۶/۷/۲۵، ۹۷ - ۱۳۹۵/۳/۲۶، ۱۳۵۵ - ۱۳۹۵/۲/۱۷، ۱۳۹۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، وضع عوارض برای تفکیک اعیانی در مصوبات شورای اسلامی شهرها و اخذ آن توسط شهرداریها را خارج از حدود اختیارات و مغایر قانون دانسته و حکم بر ابطال آن صادر فرموده‌اند.

ب - به طور اخص در مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۲۱ تعرفه کد عوارض ۲۱۴ - ۹۵ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۴ شورای اسلامی شاهین شهر به عنوان عوارض ارزش افزوده ناشی از جداسازی مستحذات (جعل عنوان از عوارض تفکیک اعیانی سالیان قبل آن شورا) مورد ابطال هیأت عمومی دیوان عدالت اداری قرار گرفته است.

ج - از آنجا که عوارض تفکیک آپارتمان (اعیانی) در ادارات ثبت طبق قانون اخذ می‌گردد. لذا پرداخت این عوارض در شهرداری به منزله پرداخت مجدد عوارض است که منجر به بالا رفتن هزینه تمام شده مالک آپارتمان (اعیانی) خواهد شد که این مهم نیز با سیاستهای کلی نظام و حکومت در تضاد است و طبق ماده ۱۰۶ از آیین‌نامه قانون ثبت مصوب ۱۳۱۷ با اصلاحات بعدی نیز دلیل دیگری است بر این مهم که تفکیک اعیانی و آپارتمان از وظایف ادارات ثبت بوده و نظر به اینکه وضع عوارض بایستی منبعت از قانون ومنطبق با آن باشد و تفکیک اعیانی ارتباطی به شهرداری ندارد که بتواند برای آن عوارض وضع کند و تعیین عوارض توسط شهرداری خلاف ماده ۱۵۰ قانون ثبت اسناد و املاک و خلاف اصل ۱۰۵ قانون اساسی می‌باشد.

د - شرح وظایف شهرداریها در ماده ۵۵ از قانون شهرداری بیان شده و تفکیک اعیانی و آپارتمان از زمره وظایف شهرداری نبوده و کار شهرداری در مرحله صدور پایانکار خاتمه یافته تلقی می‌گردد و بالعکس شروع عملیات تفکیک اعیانی از زمان صدور پایانکار آغاز و صرفاً در حوزه عملکرد ادارات ثبت است. اساساً دریافت یا مطالبه عوارض بایستی در مقابل ارائه خدمات باشد، (عوض و معوض) حال اینکه شهرداری در خصوص تفکیک اعیانی و تبدیل واحد هیچ نوع خدمات اداری و غیره... به متقاضی تفکیک ارائه نمی‌نماید تا مستحق دریافت عوارض یا اجرت یا امثالهم باشد.

۳- عوارض کسر پارکینگ مصوب سال ۱۳۹۱ (کد تعرفه ۲۱۱۲): الف - حسب آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره‌های ۵۲ - ۱۳۹۵/۲/۲۷، ۱۳۹۵ - ۴۷۳/۹۴ شورای اسلامی شهر شاهرود و ۱۴۷۷ الی ۱۴۸۱ - ۱۳۸۶/۱۲/۱۲، ۵۹۳ - ۱۳۹۵/۱۰/۲ شورای اسلامی شهر احمدآباد به کلاس ۹۹۸/۹۴ - ۷۵۲ - ۱۳۹۵/۹/۳۰ به

ج - مطابق ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ بیان می‌دارد چنانچه مصوبه‌ای در هیأت عمومی ابطال شود رعایت مفاد رأی هیأت عمومی در مصوبات بعدی الزامی است. در پایان به جهات و دلایل فوق‌الذکر و توجیهاً اینکه تعرفه‌ها و عوارض‌های موضوع قبلاً در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در مصوبات شورای اسلامی شهرها و حتی به طور اخص مصوبات شورای اسلامی شاهین شهر مورد ابطال واقع شده است. اساساً دریافت وجه بر اساس مصوبات فوق‌الذکر غیرقانونی و خروج شورای اسلامی شهر از صلاحیت‌های خود می‌باشد. مستنداً به مواد ۱۳، بند ۱ ماده ۸۸، ۱۲ و ۹۲ قانون دیوان عدالت اداری ضمن درخواست ابطال تعرفه عوارضات در ۱- کد عوارض ۹۵-۲۲۸ مصوب سال ۱۳۹۴ (عوارض تمدید پروانه ساختمان) ۲- کد عوارض تفکیک اعیانی ۱۱۴ T مصوب سال ۱۳۹۱ (عوارض تفکیک اعیانی) ۳- کد عوارض ۲۱۱۲ مصوب سال ۱۳۹۱ (کسر پارکینگ) ۴- کد عوارض ۲۱۱۶ مصوب سال ۱۳۹۰ (تغییر کاربری املاک مسکونی به تجاری) در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ را به لحاظ تضييع حق خود از زمان تصویب را داشته و مورد استدعاست.

متن مقررهای مورد شکایت به شرح زیر است:

" تعرفه ۱۱۴ T شهرداری شاهین شهر شماره ابلاغ مصوبه: ۳۴۰۰/ش تاریخ ابلاغ مصوبه: ۱۳۹۲/۱۱/۱۲

موضوع تعرفه: عوارض تفکیک اعیانی

معادله محاسبه عوارض: به شرح جدول زیر می‌باشد:

ردیف	کاربری	عوارض تفکیک اعیانی	ردیف	کاربری	عوارض تفکیک اعیانی
۱	مسکونی	$T = M \times 2A$	۴	اداری	$T = M \times 3A$
۲	تجاری	$T = M \times 20A$	۵	سایر کاربریها	$T = M \times 2/5A$
۳	خدماتی	$T = M \times 7A$	۶	-	-

توضیحات محاسبه عوارض:

۱- منظور از M مساحت اعیان هر کاربری به غیر از مساحت نمازخانه و پارکینگ می‌باشد.
۲- در صورتی که در ملک تفکیک شده چندین نوع کاربری وجود داشته باشد، عوارض تفکیک هر کاربری بر اساس کاربری مربوطه محاسبه و مجموع آنها عوارض تفکیک اعیان خواهد بود.

۳- در هنگام تفکیک اعیان، قطعات نمازخانه، پارکینگ، انباری و مشاعات در محاسبه تعرفه منظور نشده و از پرداخت عوارض معاف می‌باشند. ولیکن در صورت تغییر در استفاده از آنها عوارض تفکیک به قیمت منطقه‌بندی و تعرفه زمان یوم‌الاداء و بر مبنای دو برابر اخذ خواهد شد.

۴- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی و سازمانها و نهادهای دولتی و غیردولتی و غیره در موقع درخواست تفکیک و یا در هنگام تفکیک اعیان و یا پس از آن ملزم به پرداخت عوارض این تعرفه به قیمت زمان یوم‌الاداء خواهند بود و شهرداری پس از اخذ مبلغ، مجوز تفکیک را صادر خواهد نمود.

۵- عوارض این تعرفه در زمان پایانکار و در صورت درخواست متقاضی برای تفکیک اعیانی و یا در هر زمان دیگری که مالک تقاضای تفکیک اعیانی یا تقاضای گواهی معامله داشته باشد وصول خواهد شد. ضمناً در هنگام صدور پایان کار چنانچه مالک متقاضی تفکیک اعیانی نباشد، شهرداری بایستی در گواهی پایان کار قید نماید که این گواهی برای تفکیک اعیانی فاقد ارزش است.

تعرفه: ۲۱۱۲ شهرداری شاهین شهر شماره ابلاغ مصوبه: ۳۱۳۹/ش تاریخ ابلاغ مصوبه: ۱۳۹۰/۱۱/۱۳

موضوع تعرفه: عوارض کسر یک واحد پارکینگ، عوارض حذف یک واحد پارکینگ

معادله محاسبه عوارض: به شرح جدول زیر می‌باشد:

ردیف	نوع کاربری	عوارض کسر پارکینگ	ردیف	نوع کاربری	عوارض کسر پارکینگ
۱	مسکونی و مجتمع‌های مسکونی	$T = G \times 40A$	۵	مجتمع‌های تجاری	$T = G \times 100A$
۲	آپارتمان	$T = G \times 25A$	۶	خدماتی	$T = G \times 50A$
۳	تجاری تک واحدی	$T = G \times 50A$	۷	اداری	$T = G \times 40A$
۴	تجاری خطی بدون پارکینگ عمومی	$T = G \times 40A$	۸	سایر کاربریها	$T = G \times 20A$

کلاس ۹/۹۴، ۱۳۵۴-۱۳۹۵/۱۲/۱۷ شورای اسلامی شهر مرند به کلاس ۹/۹۸، ۹۹۸/۹۵، ۷۴۹ الی ۷۵۱-۱۳۹۵/۹/۳۰ شورای اسلامی شهر جدید هشتگرد به کلاس‌های ۳۳۴/۹۵ و ۴۰۸/۹۵ و ۲۰۸/۹۵ از زمان تصویب و یا بدون قید زمان ابطال شده است.

ب - حسب آرای متعدد دیوان عدالت اداری همین عنوان کد عوارض (عوارض کسر پارکینگ یا حذف پارکینگ) در سنوات قبل برای شهر شاهین شهر به شماره رأی ۱۳۳۴ و ۱۳۳۳-۱۳۹۷/۵/۲۳ هیأت عمومی دیوان و یا کد عوارض ۸۰۰-۱۳۹۷ با موضوع کسر پارکینگ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۲۴ مورد ابطال در هیأت عمومی دیوان قرار گرفته است.

ج - قانونگذار به استناد تبصره ۵ اصلاحی ۱۳۵۸/۶/۲۷ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری در صورت عدم احداث پارکینگ و غیرقابل استفاده بودن آن و عدم امکان اصلاح آن برای کمیسیون و اعضای آن تعیین تکلیف نموده و شهرداری مکلف است در صورت وجود شرایط فوق پرونده را به کمیسیون ماده ۱۰۰ ارجاع نماید و کمیسیون با لحاظ قیود تبصره مرقوم می‌تواند جریمه‌ای که حداقل یک برابر و حداکثر دو برابر ارزش معاملاتی ساختمان برای هر متر مربع فضای از بین رفته پارکینگ باشد جریمه صادر نماید. این تبصره و احکام آن در مورد ساخت بعد از تأیید نقشه‌های اولیه توسط مالک می‌باشد در حالی که اساساً در حال حاضر پروانه‌ای صادر نشده است. لذا تصویب عوارض توسط شورای اسلامی شهر شاهین شهر خارج از صلاحیت‌های مقرر در ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و اختیارات شورای اسلامی کشور می‌باشد.

۴- عوارض تغییر کاربری عرصه مسکونی به تجاری مصوب سال ۱۳۹۰ (کد تعرفه ۲۱۱۶): الف - حسب آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره‌های ۷۴۶/۸۸ - ۱۳۸۸/۱۰/۲۰ شورای اسلامی شهر قم، ۷۰۲ (مصوبه شورای اسلامی شهر ملارد)، ۷۰۳ (مصوبه شورای اسلامی شهریار)، ۷۰۴ (مصوبه شورای اسلامی شهر هشتگرد) همگی در مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۳، رأی شماره ۱۰۳۰-۱۳۹۶/۱۰/۱۲ شورای شهر مشکین شهر و... از زمان تصویب و یا بدون قید زمان در خصوص عوارض تغییر کاربری (با عناوین مشابه تعیین، تغییر، ارزش افزوده ناشی از تغییر- تعیین کاربری و...) ابطال شده است.

ب - حسب آرای متعدد دیوان عدالت اداری همین عنوان (عوارض تغییر کاربری از مسکونی به تجاری) کد عوارض مختص شاهین شهر به آرای شماره‌های ۳۹۴ الی ۳۹۹-۱۳۹۵/۶/۹ و ۱۳۹۶/۲/۱۹-۱۲۵ هر دو با عنوان تغییر کاربری املاک که منجر به ابطال تعرفه‌های آن شورا در سالیان قبل در آن مرجع گشته است.

ج - مصوبه مورد شکایت «تغییر کاربری» با مواد ۵ و ۷ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مغایر بوده و خارج از شمول بند ۱۶ ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخاب شورای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران است و شورای اسلامی شهر و شهرداری نقش و وظیفه‌ای در تعیین و تغییر کاربری املاک نداشته و ندارند (نظر به اینکه تغییر کاربری از جمله وظایف قانونی شورای اسلامی نمی‌باشد به طریق اولی نمی‌تواند در این خصوص وضع قاعده نماید).

دلایل عام ابطال تعرفه‌های مورد دادخواست: الف - مصوبات مورد شکایت خارج از شمول بند ۱۶ ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخاب شورای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران است. مصوبات مرقوم با اصول ۵۱، ۱۷۳ و ۱۰۵ قانون اساسی (تصمیمات شوراها نباید مخالف موازین اسلامی و قوانین کشور باشد) و ماده ۴ تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ مخالف می‌باشد. (در این قانون دریافت هرگونه وجه، کالا و یا خدمات تحت هر عنوان از اشخاص حقیقی و حقوقی توسط نهادهای عمومی غیردولتی از مواردی که مقررات قانونی مربوط معین شده یا می‌شود ممنوع شده و از آنجا که اخذ وجوهی به عنوان عوارض پذیره و اضافه بنا خلاف قانون شهرداریها دانسته شده لذا هیچ توجیهی برای اخذ این وجوه پذیرفته نیست).

ب - تعرفه‌های مذکور که منشاء قانونی خود را تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده دانسته، مغایر با قانون مالیات بر ارزش افزوده است. توضیح اینکه تعمق و بررسی در کلیه موارد قانون مالیات بر ارزش افزوده به ویژه ماده ۳ آن صرفاً مربوط به کالا و خدمات است به علاوه موارد مصرح در مواد ۳۹، ۳۸ و ۱۶ قانون مالیات بر ارزش افزوده مبین آن است که قانون موصوف صرفاً امور معاملاتی و مبادلاتی بر ارزش کالاها و خدمات مربوط به آن را مشخص شده در قانون را شامل می‌شود همچنین عوارض منظور شده جهت شهرداری در قانون مالیات بر ارزش افزوده نیز صرفاً ناظر بر موارد مبادرت به تولید و حمل و نقل، صادرات و واردات کالای خاص و مشخص در ماد ۴۳ و ۳۸ قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد که دقیقاً مشخص شده و در هیچ جای قانون حتی کلمه در خصوص اموال غیرمنقول نام و ذکری به میان نیامده است. عوارض مورد نظر صرفاً راجع به حقوق گمرکی و سود بازرگانی و متوجه واردات است و اساساً ارتباطی به بحث زمین، تفکیک و صدور پروانه ساختمانی و یا تغییر کاربری ندارد و واضح است که شورای اسلامی شاهین شهر خارج از حدود اختیارات و برخلاف اصول قانون اقدام به تصویب مصوبه معترض‌عنه با بهانه‌های مختلف می‌نماید.

۲- پرداخت این عوارض به منزله تغییر کاربری نبوده و تغییر کاربری مستلزم رعایت مقررات شهرسازی می‌باشد.

۳- منظور از مختلط عرصه‌ای است که هر واحد آن دارای چند کاربری باشد.

۴- کلیه املاک که تحت تأثیر اصلاح طرح‌های کلی و جزئی تفصیلی و جامع قرار گرفته و کاربری آنها تغییر کند مشمول تعرفه کاربری در موقع دریافت هر نوع خواسته اعم از استعلام، صدور پروانه و... به قیمت زمان یوم الادا خواهند بود.

در پاسخ به شکایت مذکور، رئیس شورای اسلامی شهر شاهین شهر به موجب لایحه شماره ۴۶۱/ش - ۱۴۰۰/۳/۹ توضیح داده است که:

" در خصوص طرح دعوی آقای سیدمحمدرضا بحرینی به طرفیت این شورا به خواسته ابطال تعرفه‌های مصوب بدین وسیله به استحضار آن هیأت می‌رساند: صرف نظر از ورود این شورا به ماهیت دعوا نظر به اینکه تعرفه‌های موضوع ابطال در حال حاضر جملگی فاقد اعتبار بوده و دیگر مورد استفاده شهرداری در هنگام محاسبه عوارض قرار نمی‌گیرد. بنابراین با توجه به ماده ۸۵ قانون دیوان عدالت اداری رسیدگی به درخواست ابطال مصوبه موضوعاً منتفی است لذا درخواست رد شکایت دعوی مطروحه مورد استدعا می‌باشد."

در اجرای ماده ۸۵ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری در خصوص تعرفه شماره ۲۲۸-۹۵ (موضوع عوارض تمدید پروانه ساختمانی) به موجب قرار شماره ۱۶۷۹-۱۴۰۰/۸/۳ معاون قضایی دیوان عدالت اداری قرار رد دادخواست صادر شد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۱۱ به ریاست معاون قضایی دیوان عدالت اداری در امور هیأت عمومی و با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

الف - با توجه به اینکه بر اساس آرای متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از جمله دادنامه‌های شماره ۹۷ الی ۱۰۰- ۱۳۹۲/۲/۱۶ و ۵۷۳- ۱۳۹۶/۶/۱۴ این هیأت، وضع عوارض برای کسری، حذف یا عدم تأمین پارکینگ توسط شوراهای اسلامی شهر مغایر با قانون و خارج از حدود اختیار تشخیص و ابطال شده است، بنابراین تعرفه شماره ۲۱۱۲ از تعرفه عوارض محلی شهرداری شاهین شهر در سال ۱۳۹۱ که تحت عنوان عوارض کسر یک واحد پارکینگ و عوارض حذف یک واحد پارکینگ به تصویب شورای اسلامی این شهر رسیده، مغایر با قانون و خارج از حدود اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

ب - با توجه به اینکه در آرای متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از جمله دادنامه شماره ۳۱۵- ۱۳۹۶/۴/۱۳ این هیأت، وضع عوارض برای تفکیک در تمام اشکال آن توسط شوراهای اسلامی شهر مغایر با قانون و خارج از حدود اختیار تشخیص و ابطال شده است، بنابراین تعرفه شماره ۱۱۴ T از تعرفه عوارض محلی شهرداری شاهین شهر در سال ۱۳۹۱ که تحت عنوان عوارض تفکیک اعیانی به تصویب شورای اسلامی این شهر رسیده، خلاف قانون و خارج از حدود اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

ج - هرچند بر اساس آرای متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از جمله دادنامه شماره ۳۶۷ الی ۳۸۱- ۱۳۹۷/۳/۸ این هیأت، وضع عوارض ارزش افزوده ناشی از طرح‌های توسعه شهری و تغییر کاربری توسط شوراهای اسلامی شهر مغایر با قانون و خارج از حدود اختیار تشخیص نگردیده است، لکن طبق ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران بررسی و تصویب طرح‌های تفصیلی شهری و تغییرات آنها در هر استان توسط کمیسیون موضوع آن ماده انجام می‌شود و تعیین عوارض ارزش افزوده برای املاک یا اراضی قبل از طرح در کمیسیون ماده ۵ یا بدون اخذ مجوز از مراجع ذیربط قانونی مغایر با قانون و خارج از حدود اختیار است. بنابه مراتب فوق، اطلاق تعرفه شماره ۲۱۱۶ از تعرفه عوارض محلی شهرداری شاهین شهر در سال ۱۳۹۰ که تحت عنوان عوارض تغییر کاربری املاک مسکونی به تصویب شورای اسلامی این شهر رسیده، خلاف قانون و خارج از حدود اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

توضیحات محاسبه عوارض:

۱- G جهت واحدهای مسکونی و مجتمع‌های مسکونی ۲۵، آپارتمان ۲۵، تجاری تک واحدی ۳۵، تجاری خطی ۳۰، مجتمع‌های تجاری ۳۵، خدماتی ۲۵، اداری ۳۵ و سایر کاربریها ۲۵ مترمربع می‌باشد.

۲- در محاسبه عوارض این تعرفه، کاربری اعیانی مورد استفاده ملاک عمل خواهد بود و در اینصورت املاکی که بر اساس کاربری خاصی کسر پارکینگ را پرداخت نموده باشند و بعد از ملک بعنوان کاربری دیگری استفاده نمایند موظف به پرداخت مابه‌التفاوت آن خواهند بود.

۳- عوارض حذف پارکینگ با نظر واحد شهرسازی و با آراء صادره از سوی کمیسیون ماده صد قانون شهرداریها بر طبق تعرفه حذف پارکینگ اخذ خواهد شد. ضمناً اینگونه املاک مشمول عوارض کسر پارکینگ به صورت مجزا خواهند شد.

۴- منظور از کسر پارکینگ یعنی اینکه مالک ملک (به غیر از مسکونی) به نوعی نتواند پارکینگ مورد نیاز ملک مربوطه را تأمین نماید.

۵ - منظور از حذف پارکینگ یعنی اینکه مالک ملک با توجه به الزام به احداث پارکینگ، عمداً از احداث پارکینگ موردنیاز در ملک مربوطه خودداری و پارکینگ را حذف نموده باشد.

۶ - هر واحد مسکونی و یا آپارتمان تا ۱۸۰ مترمربع ملزم به احداث یک واحد پارکینگ می‌باشند که در صورت عدم تأمین، مشمول پرداخت عوارض کسر پارکینگ واحد مسکونی خواهند بود و در خصوص واحدهای با بیش از آن به ازاء هر تا ۱۸۰ مترمربع زیر بنا یک واحد پارکینگ اضافه بایستی تأمین نمایند که در صورت عدم تأمین، تعداد کسر پارکینگ آنها از تقسیم مترآز خالص بر عدد ۱۸۰ و کسر آن از پارکینگ تأمین شده بدست خواهد آمد.

۷- در خصوص کسر پارکینگ تجاریهای خطی بایستی مترآز کل اعیانی بر عدد ۲۰ تقسیم و جهت مجتمع‌های تجاری بر عدد ۱۵ تقسیم گردد و اگر خارج قسمت از تعداد واحدهای تجاری کمتر باشد آنگاه تعداد واحدهای تجاری بعنوان پارکینگ مورد نیاز در نظر گرفته شده و تعداد آن از تعداد پارکینگ‌های موجود کسر و الباقی بعنوان کسر پارکینگ منظور خواهد شد و در صورتیکه خارج قسمت از تعداد واحدهای تجاری بیشتر باشد آنگاه عدد بدست آمده بعنوان پارکینگ مورد نیاز منظور و تعداد پارکینگ موجود از آن کسر و باقی مانده بعنوان تعداد کسر پارکینگ در نظر گرفته خواهد شد.

۸ - هر واحد خدماتی، اداری و سایر کاربریها تا ۵۵ مترمربع ملزم به احداث یک واحد پارکینگ می‌باشند که در صورت عدم تأمین، مشمول پرداخت عوارض کسر پارکینگ خواهند بود و در خصوص واحدهای با بیش از آن به ازاء هر تا ۵۵ مترمربع زیر بنا یک واحد پارکینگ اضافه بایستی تأمین نماید که در این صورت مترآز خالص کل خدماتی، اداری و سایر کاربریها بر عدد ۵۵ تقسیم، اگر خارج قسمت از تعداد واحدها کمتر باشد آنگاه تعداد واحدها به عنوان پارکینگ مورد نیاز در نظر گرفته خواهد شد و تعداد آن از تعداد پارکینگ‌های موجود کسر و الباقی به عنوان کسر پارکینگ منظور خواهد شد و در صورتیکه خارج قسمت از تعداد واحدهای خدماتی اداری و سایر کاربریها بیشتر باشد آنگاه عدد بدست آمده به عنوان پارکینگ مورد نیاز منظور و تعداد پارکینگ موجود از آن کسر و باقیمانده به عنوان تعداد کسر پارکینگ در نظر گرفته خواهد شد.

۹- پس از مشخص شدن تعداد کسر پارکینگ، عدد بدست آمده در معادله محاسبه هر واحد کسر و یا حذف پارکینگ مربوطه ضرب و عوارض این تعرفه مشخص خواهد شد که مالکین اینگونه املاک ملزم به واریز آن به حساب شهرداری خواهند بود.

تعرفه: ۲۱۱۶ شهرداری شاهین شهر شماره ابلاغ مصوبه: ۱۳۹۹/ش تاریخ ابلاغ مصوبه: ۱۳۹۰/۱۱/۱۳

موضوع تعرفه: عوارض تغییر کاربری املاک مسکونی

معادله محاسبه عوارض: به شرح جدول زیر می‌باشد:

ردیف	تغییر کاربری مسکونی به	عوارض تغییر کاربری
۱	تجاری	$T=M \times 110 \text{ A}$
۲	خدماتی	$T=M \times 55 \text{ A}$
۳	اداری	$T=M \times 20 \text{ A}$
۴	صنعتی	$T=M \times 30 \text{ A}$
۵	مختلط	$T=M \times 80 \text{ A}$
۶	سایر کاربریها	$T=M \times 35 \text{ A}$

توضیحات محاسبه عوارض:

۱- منظور از M مترآز کل عرصه می‌باشد.

شماره ۹۸۰۴۱۹۸

۱۴۰۰/۸/۲۹

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۳۹۵/۱۲۳۲۲-۹۰۵۸۱۲۳۲۲ مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۱ با موضوع: «ماده ۲۰ تعرفه سال ۱۳۹۵ تحت عنوان عوارض تغییر کاربری و ماده ۱۹ تعرفه عوارض سال ۱۳۹۶ تحت عنوان عوارض ارزش افزوده ناشی از درخواست تغییر کاربری املاک، ماده ۲۴ تعرفه عوارض سال ۱۳۹۵، ماده ۲۳ تعرفه عوارض سال ۱۳۹۶ و ماده ۲۶ تعرفه عوارض سال ۱۳۹۷ تحت عنوان عوارض حاصل از خدمات آماده‌سازی مصوب شورای اسلامی شهر گرمسار و بند ۸ صورتجلسه شماره ۲۸ شورای اسلامی شهر گرمسار که متضمن تعیین هزینه احداث پارکینگ عمومی است ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۸/۱۱ شماره دادنامه: ۲۳۲۲ شماره پرونده: ۹۸۰۴۱۹۸

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: سازمان بازرسی کل کشور

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۲۰ تعرفه عوارض و خدمات سال ۱۳۹۵ شهرداری گرمسار تحت عنوان عوارض تغییر کاربری و ماده ۱۹ تعرفه عوارض، بهای خدمات سال ۱۳۹۶ و سایر درآمدهای شهرداری گرمسار تحت عنوان عوارض ارزش افزوده ناشی از درخواست تغییر کاربری املاک مصوب شورای اسلامی شهر گرمسار، ماده ۲۴ تعرفه عوارض و خدمات سال ۱۳۹۵، ماده ۲۳ تعرفه عوارض، بهای خدمات و سایر درآمدهای سال ۱۳۹۶، ماده ۲۶ تعرفه عوارض، بهای خدمات و سایر درآمدهای سال ۱۳۹۷ شهرداری گرمسار تحت عنوان عوارض حاصل از خدمات آماده‌سازی مصوب شورای اسلامی شهر گرمسار و نامه شماره ۱۰۷۵-۱۳۹۷/۹/۱۰ در خصوص تعیین هزینه احداث پارکینگ عمومی

گردش کار: سرپرست معاونت حقوقی و نظارت همگانی سازمان بازرسی کل کشور به موجب شکایت نامه شماره ۳۰۰/۲۹۴۸۳۴-۳۰۰/۱۱/۲۳-۱۳۹۸ به ریاست وقت دیوان عدالت اداری به طور خلاصه اعلام کرده است که:

۱- عوارض تغییر کاربری املاک در ماده ۲۰ تعرفه سال ۱۳۹۵ و ماده ۱۹ تعرفه ۱۳۹۶: در موارد مشابه مصوبات شوراهای اسلامی شهرها در خصوص عوارض مذکور به موجب رأی هیأت عمومی ابطال شده است. از جمله دادنامه شماره ۱۳۹۷/۳/۱-۳۴۹، ۱۳۹۶/۶/۱۴-۵۶۴ و ۱۳۹۷/۱۲/۲۱-۲۱۵۵. عوارض ارزش افزوده ناشی از اجرای طرح‌های عمرانی در ماده ۸ تعرفه سال ۱۳۹۶، عوارض ارزش افزوده ناشی از اجرای طرح‌های مصوب شهری در ماده ۲۱ تعرفه سال ۱۳۹۷، عوارض ارزش افزوده ناشی از تغییر در طرح‌های مصوب شهری در ماده ۲۰ سال ۱۳۹۷، عوارض ارزش افزوده ناشی از توسعه و تعریض در جهت اجرای طرح‌های مصوب شهری در ماده ۱۹ تعرفه سال ۱۳۹۷: در موارد مشابه مصوبات شوراهای اسلامی شهرها در خصوص عوارض مذکور به موجب رأی هیأت عمومی ابطال شده است. از جمله: دادنامه شماره ۷۷۳-۱۳۹۵/۱۰/۲۶ و ۱۳۹۷/۱۱/۲۳-۱۸۴۷.

۳- وضع عوارض حاصل از خدمات آماده‌سازی در تعرفه سال‌های ۱۳۹۵ الی ۱۳۹۷: به‌موجب دادنامه شماره ۱۱۵۱-۱۳۹۶/۱۱/۱۰ هیأت عمومی مغایر قانون تشخیص داده شده است.

۴- بند ۸ صورت جلسه شماره ۲۸ سال ۱۳۹۷ (دریافت هزینه تأمین پارکینگ عمومی با تنظیم صلح نامه): مصوبه مزبور که طی نامه شماره ۱۳۹۷/۹/۱۰-۱۰۷۵ به شهرداری گرمسار ابلاغ شده است، به دلیل دریافت وجه از شهروندان بدون تجویز قانونی با ماده ۵۱ قانون اساسی، ماده ۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و تبصره ۳ ماده ۶۲ قانون برنامه پنجساله توسعه مغایر است. از سوی دیگر، اخذ عوارض مزبور از مصادیق عوارض مضاعف محسوب می‌شود. هیأت عمومی دیوان نیز در در آراء متعددی مصوبات شوراهای اسلامی در باب عوارض کسر و حذف پارکینگ را ابطال کرده است. بنابه مراتب مصوبات شورای اسلامی شهر گرمسار طی سال‌های ۱۳۹۵ الی ۱۳۹۷ مغایر با قوانین و خارج از حدود اختیارات شورای مذکور بوده و ابطال آنها در هیأت عمومی دیوان مورد تقاضاست.

متن مقرره‌های مورد اعتراض به شرح زیر است:

"ماده ۲۰: عوارض تغییر کاربری (سال ۹۵):

الف - عوارض تغییر هر نوع کاربری به کاربری مسکونی

الف/۱- عوارض تغییر کاربری اراضی غیرمسکونی به مسکونی به استثنای اراضی با کاربری فضای سبز و باغ و مزروعی به میزان ۵۰ برابر ارزش منطقه‌ای روز داری برای هر مترمربع اخذ می‌گردد.

الف/۲- عوارض تغییر کاربری اراضی دارای کاربری فضای سبز و باغ و مزروعی در صورت موافقت شهرداری و مراجع ذیصلاح به مسکونی با مساحت حداکثر ۲۰۰۰ مترمربع ۵۰ (پنجاه) برابر قیمت منطقه‌ای اخذ می‌گردد.

الف/۳- عوارض تغییر کاربری اراضی داخل محدوده خدماتی شهر دارای کاربری فضای سبز، باغ و مزروعی در صورت موافقت شهرداری و مراجع ذیصلاح به مسکونی با مساحت بیشتر از ۲۰۰۰ مترمربع می‌بایست ۳۵ (سی و پنج) درصد مساحت زمین در مقابل تغییر کاربری، حق‌السهم و حق تفکیک به طور رایگان به شهرداری واگذار و منتقل گردد.

ب - عوارض تغییر هر نوع کاربری به کاربری تجاری:

ب/۱- بابت تغییر کاربری اراضی مسکونی به تجاری در صورت موافقت شهرداری و مراجع ذیصلاح به میزان ۱۷۰ (یکصد و هفتاد) برابر ارزش منطقه‌ای روز داری برای هر مترمربع محاسبه و وصول گردد.

ب/۲- بابت تغییر کاربری اراضی غیرمسکونی به استثنای اراضی دارای کاربری باغ و مزروعی و فضای سبز به تجاری در صورت موافقت شهرداری و مراجع ذیصلاح ۲۵۰ (دویست و پنجاه) برابر ارزش منطقه‌ای روز داری.

ب/۳- تغییر کاربری از فضای سبز و باغ و مزروعی به تجاری مشروط بر اینکه مساحت زمین بیشتر از پانصد مترمربع نباشد در صورت موافقت شهرداری و مراجع ذیصلاح ۲۷۰ (دویست و هفتاد) برابر ارزش منطقه‌ای اخذ می‌گردد.

ب/۴- اگر چنانچه ملکی دارای کاربری غیرمسکونی بوده باشد و قبلاً با تشریفات قانونی و مجوز شهرداری به مسکونی تغییر کاربری یافته باشد و مالک درخواست تغییر کاربری از مسکونی به تجاری داشته باشد به ازای هر مترمربع معادل ۲۰۰ (دویست) برابر ارزش منطقه‌ای روز داری محاسبه و اخذ خواهد شد.

پ - عوارض تغییر هر نوع کاربری به کاربری اداری:

پ/۱- برای تغییر کاربری اراضی غیرکاربری اداری به استثناء اراضی دارای کاربری باغ و مزروعی و فضای سبز به اداری در مناطق مختلف شهر به میزان ۵۰ (پنجاه) برابر ارزش منطقه‌ای روز داری برای هر مترمربع محاسبه و وصول گردد.

پ/۲- تغییر کاربری اراضی دارای کاربری فضای سبز و باغ و مزروعی به اداری به میزان ۸۵ (هشتاد و پنج) برابر ارزش منطقه‌ای برای هر مترمربع.

ت - با تقاضای مالک یا مالکین اراضی واقع در محدوده حوزه حریم برای قرار گرفتن اراضی در محدوده قانونی شهر ۳۰٪ مساحت از اراضی به طور رایگان در اختیار شهرداری قرار خواهد گرفت. و هزینه تغییر کاربری و تفکیک و حق‌السهم و... طبق تعرفه عوارضی دریافت خواهد شد.

ث - تغییر کاربری اراضی با هر نوع کاربری به مساجد و حسینیه‌ها و اماکن مذهبی که موقوفه عام به شرط صدور مجوز سازمان اوقاف و امور خیریه و سازمان تبلیغات اسلامی رایگان می‌باشد.

ج - عوارض تغییر هر نوع کاربری به آموزشی، فرهنگی و ورزشی و بهداشتی:

تغییر کاربری از هر نوع کاربری به کاربری آموزشی، فرهنگی و ورزشی در صورت موافقت شهرداری و مراجع ذیصلاح و پس از اخذ مجوز بالاترین مرجع مربوطه (با توجه به نوع تغییر کاربری)، رایگان می‌باشد.

ج - عوارض تعیین کاربری اراضی واقع در حوزه حریم شهر به میزان ۵۰/۰۰۰ (پنجاه هزار) ریال برای هر مترمربع محاسبه و اخذ گردد.

خ - املاکی که کاربری آنها در طرح تفصیلی متفاوت با کاربری آنها در طرح جامع باشد می‌بایست متناسب آن عوارض تغییر کاربری مطابق تعرفه عوارضی دریافت شود.

ماده ۱۹: عوارض تغییر کاربری (سال ۹۶):

الف - عوارض تغییر هر نوع کاربری به کاربری مسکونی

الف/۱- عوارض تغییر کاربری اراضی غیرمسکونی به مسکونی به استثنای اراضی با کاربری فضای سبز و باغ و مزروعی به میزان ۳۵ برابر ارزش منطقه‌ای روز داری برای هر مترمربع اخذ می‌گردد.

الف/۲- عوارض تغییر کاربری اراضی دارای کاربری فضای سبز و باغ و مزروعی در صورت موافقت شهرداری و مراجع ذیصلاح به مسکونی با مساحت حداکثر ۲۰۰۰ مترمربع ۵۰ برابر قیمت منطقه‌ای اخذ می‌گردد.

الف/۳- با تقاضای مالک یا مالکین اراضی واقع در داخل محدوده خدماتی شهر دارای کاربری مزروعی، باغ، کاربریهای عمومی، در صورت موافقت مراجع ذیصلاح در خصوص

تبصره دو: در صورتی که بهای فروش محصولات مذکور (جدول بتنی و آسفالت) دستخوش تغییر قیمت عوامل مؤثر بر آن شود با اعمال حداکثر نرخ رشد تورم برای سال ۱۳۹۴ محاسبه و دریافت خواهد شد.

تبصره سه: جداولی که بر اثر تصادف و یا بی احتیاطی و یا عمد تخریب گردد هزینه بازسازی آن مطابق هزینه‌های فوق‌الذکر به اضافه پانزده درصد (۱۵٪) دریافت خواهد شد. ماده ۲۳: عوارض حاصل از خدمات آماده‌سازی (سال ۹۶):

هزینه آماده‌سازی به شرح ذیل محاسبه و دریافت خواهد شد.

جدول نهر از قرار هر متر طول ۶۰۰/۰۰۰ ریال

جدول تک از قرار هر متر طول ۳۵۰/۰۰۰ ریال

جدول کانپو از قرار هر متر طول ۵۰۰/۰۰۰ ریال

آسفالت از قرار هر مترمربع ۲۰۰/۰۰۰ ریال

زیرسازی از قرار هر مترمربع ۷۰۰/۰۰۰ ریال

قیر پاشی از قرار هر مترمربع ۲۰۰/۰۰۰ ریال

تبصره یک: زیرسازی و قیر پاشی و آسفالت ترانشه‌ها بر اساس فهرست بهای ترمیم ترانشه‌های سال مورد عمل محاسبه و دریافت خواهد شد.

تبصره دو: در صورتی که بهای فروش محصولات مذکور (جدول بتنی و آسفالت) دستخوش تغییر قیمت عوامل مؤثر بر آن شود با اعمال حداکثر نرخ رشد تورم برای سال ۱۳۹۵ محاسبه و دریافت خواهد شد.

تبصره سه: جداولی که بر اثر تصادف و یا بی احتیاطی و یا عمد تخریب گردد هزینه بازسازی آن مطابق هزینه‌های فوق‌الذکر به اضافه پانزده درصد (۱۵٪) دریافت خواهد شد. ماده ۲۶: عوارض حاصل از خدمات آماده‌سازی (سال ۹۷):

هزینه آماده‌سازی به شرح ذیل محاسبه و دریافت خواهد شد.

جدول نهر از قرار هر متر طول ۶۰۰/۰۰۰ ریال

جدول تک از قرار هر متر طول ۳۵۰/۰۰۰ ریال

جدول کانپو از قرار هر متر طول ۵۰۰/۰۰۰ ریال

آسفالت از قرار هر مترمربع ۲۰۰/۰۰۰ ریال

زیرسازی از قرار هر مترمربع ۷۰۰/۰۰۰ ریال

قیر پاشی از قرار هر مترمربع ۲۰۰/۰۰۰ ریال

تبصره یک: زیرسازی و قیرپاشی و آسفالت ترانشه‌ها بر اساس فهرست بهای ترمیم ترانشه‌های سال مورد عمل محاسبه و دریافت خواهد شد.

تبصره دو: در صورتی که بهای فروش محصولات مذکور (جدول بتنی و آسفالت) دستخوش تغییر قیمت عوامل مؤثر بر آن شود با اعمال حداکثر نرخ رشد تورم برای سال ۱۳۹۷ محاسبه و دریافت خواهد شد.

تبصره سه: جداولی که بر اثر تصادف و یا بی احتیاطی و یا عمد تخریب گردد هزینه بازسازی آن مطابق هزینه‌های فوق‌الذکر به اضافه پانزده درصد (۱۵٪) دریافت خواهد شد.

نامه شماره ۱۰۷۵-۱۳۹۷/۹/۱۰ رئیس شورای اسلامی شهر گرمسار:

جناب آقای مهندس عربی

شهردار محترم شهر گرمسار

سلام علیکم، احتراماً با عنایت به مراجعات مردمی و عطف به نامه شماره ۲۰۵۵۵-۱۳۹۷/۸/۲۶ شهرداری گرمسار به منظور رفع مشکل شهروندان و کمک به صنعت ساخت

و ساز و همچنین حفظ حقوق شهروندی همشهروندان گرمساری مقرر گردید با توجه به ایراد وارد شده از طرف دیوان اداری منبعده شهرداری عوارض حذف و یا کسر پارکینگ

اخذ ننماید و برابر ضوابط طرح تفصیلی مالکین مکلفند به ازای هر واحد مسکونی یک واحد پارکینگ و نیز به ازای هر واحد تجاری یک واحد پارکینگ تأمین نمایند و در

خصوص عوارض پارکینگ مربوط به مجتمع و واحدهای تجاری که علاوه بر تأمین یک پارکینگ در ضوابط تفصیلی نیز تأکید به پرداخت عوارض گردیده در صورت عدم تمایل

مالک به تأمین و واگذاری این وظیفه بر دوش شهرداری، موافق پرداخت هزینه احداث پارکینگ عمومی به شهرداری می‌باشد، میزان آن توسط کارشناس رسمی دادگستری

محاسبه و اخذ و در حساب جداگانه‌ای به منظور فقط احداث پارکینگ‌های عمومی استفاده و اقدام گردد. رئیس شورای اسلامی شهر گرمسار "

در پاسخ به شکایت مذکور، ریاست شورای اسلامی شهر گرمسار به موجب لایحه شماره ۴۴۲-۱۳۹۹/۶/۱۱ به طور خلاصه توضیح داده است که:

" ۱- شورای اسلامی شهر گرمسار به موجب ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و اختیارات شوراهای اسلامی و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ اقدام به تصویب عوارض

موضوع شکایت نموده است.

تغییر کاربری به مسکونی با مساحت بیشتر از ۲۰۰۰ مترمربع می‌بایست ۳۰ درصد مساحت زمین در مقابل تغییر کاربری، معابر، حق‌السهم و حق تفکیک و کاربریهای عمومی به طور رایگان به شهرداری واگذار و منتقل گردد.

الف/۴- با تقاضای مالک یا مالکین اراضی واقع در داخل محدوده خدماتی شهر دارای کاربری فضای سبز می‌باشد، در صورت موافقت مراجع ذیصلاح در خصوص تغییر کاربری به مسکونی با مساحت بیشتر از ۲۰۰۰ مترمربع می‌بایست ۵۰ درصد مساحت زمین در مقابل تغییر کاربری، معابر، حق‌السهم و حق تفکیک و کاربریهای عمومی به طور رایگان به شهرداری واگذار و منتقل گردد.

ب- عوارض تغییر هر نوع کاربری به کاربری تجاری:

ب/۱- بابت تغییر کاربری اراضی مسکونی به تجاری در صورت موافقت شهرداری و مراجع ذیصلاح به میزان ۱۵۰ برابر ارزش منطقه‌ای روز دارایی برای هر مترمربع محاسبه و وصول گردد.

ب/۲- بابت تغییر کاربری اراضی غیرمسکونی به استثنای اراضی دارای کاربری باغ و مزروعی و فضای سبز به تجاری در صورت موافقت شهرداری و مراجع ذیصلاح ۲۲۰ برابر ارزش منطقه‌ای روز دارایی اخذ می‌گردد.

ب/۳- تغییر کاربری از فضای سبز و باغ و مزروعی به تجاری مشروط بر اینکه مساحت زمین بیشتر از پانصد مترمربع نباشد در صورت موافقت شهرداری و مراجع ذیصلاح ۲۲۰ برابر ارزش منطقه‌ای اخذ می‌گردد.

پ- عوارض تغییر هر نوع کاربری به کاربری تأسیسات شهری:

پ/۱- بابت تغییر کاربری اراضی مسکونی به تأسیسات شهری در صورت موافقت شهرداری و مراجع ذیصلاح به میزان ۱۲۰ برابر ارزش منطقه‌ای روز دارایی برای هر مترمربع محاسبه و وصول گردد.

پ/۲- بابت تغییر کاربری اراضی غیرمسکونی به استثناء اراضی دارای کاربری باغ و مزروعی و فضای سبز به تأسیسات شهری در صورت موافقت شهرداری و مراجع ذیصلاح ۱۸۰ برابر ارزش منطقه‌ای روز دارایی اخذ می‌گردد.

پ/۳- تغییر کاربری از فضای سبز و باغ و مزروعی به تأسیسات شهری مشروط بر اینکه مساحت زمین بیشتر از پانصد مترمربع نباشد در صورت موافقت شهرداری و مراجع ذیصلاح ۲۰۰ برابر ارزش منطقه‌ای اخذ می‌گردد.

پ- عوارض تغییر هر نوع کاربری به کاربری اداری:

پ/۱- برای تغییر کاربری اراضی غیرکاربری اداری به استثناء اراضی دارای کاربری باغ و مزروعی و فضای سبز به ادارات در مناطق مختلف شهر به میزان ۵۰ برابر ارزش منطقه‌ای روز دارایی برای هر مترمربع محاسبه و وصول گردد.

پ/۲- تغییر کاربری اراضی دارای کاربری فضای سبز و باغ و مزروعی به ادارات به میزان ۸۵ برابر ارزش منطقه‌ای برای هر مترمربع.

ت- با تقاضای مالک یا مالکین اراضی واقع در محدوده حوزه حریم برای قرار گرفتن اراضی در محدوده قانونی شهر ۳۰٪ مساحت از اراضی به طور رایگان در اختیار شهرداری قرار خواهد گرفت. و هزینه تغییر کاربری و تفکیک و حق‌السهم و... طبق تعرفه عوارضی دریافت خواهد شد.

ث- تغییر کاربری اراضی با هر نوع کاربری به مساجد و حسینیه‌ها و اماکن مذهبی که موقوفه عام به شرط صدور مجوز سازمان اوقاف و امور خیریه و سازمان تبلیغات اسلامی رایگان می‌باشد.

ج- عوارض تغییر هر نوع کاربری به آموزشی، فرهنگی و ورزشی و بهداشتی: تغییر کاربری از هر نوع کاربری به کاربری آموزشی، فرهنگی و ورزشی در صورت موافقت شهرداری و مراجع ذیصلاح و پس از اخذ مجوز از بالاترین مرجع مربوطه (با توجه به نوع تغییر کاربری)، رایگان می‌باشد.

ماده ۲۴: عوارض حاصل از خدمات آماده‌سازی (سال ۹۵):

هزینه آماده‌سازی به شرح ذیل محاسبه و دریافت خواهد شد.

جدول نهر از قرار هر متر طول ۶۰۰/۰۰۰ ریال

جدول تک از قرار هر متر طول ۳۵۰/۰۰۰ ریال

جدول کانپو از قرار هر متر طول ۵۰۰/۰۰۰ ریال

آسفالت از قرار هر مترمربع ۲۰۰/۰۰۰ ریال

زیرسازی از قرار هر مترمربع ۷۰۰/۰۰۰ ریال

قیر پاشی از قرار هر مترمربع ۲۰۰/۰۰۰ ریال

تبصره یک: زیرسازی و قیر پاشی و آسفالت ترانشه‌ها بر اساس فهرست بهای ترمیم ترانشه‌های سال مورد عمل محاسبه و دریافت خواهد شد.

عوارض، بهای خدمات و سایر درآمدهای سال ۱۳۹۶ و ماده ۲۶ تعرفه عوارض، بهای خدمات و سایر درآمدهای سال ۱۳۹۷ شهرداری گرمسار که تحت عنوان عوارض حاصل از خدمات آماده‌سازی به تصویب شورای اسلامی شهر گرمسار رسیده، خلاف قانون و خارج از حدود اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

ج - اولاً: بر اساس تبصره ۵ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری، در صورت عدم احداث پارکینگ و یا غیرقابل استفاده بودن آن و عدم امکان اصلاح آن، کمیسیون موضوع این ماده می‌تواند با توجه به موقعیت محلی و نوع استفاده از فضای پارکینگ رأی به اخذ جریمه‌ای که حداقل یک برابر و حداکثر دو برابر ارزش معاملاتی ساختمان برای هر مترمربع فضای از بین رفته پارکینگ باشد، صادر نماید و شهرداری نیز مکلف به اخذ جریمه تعیین شده و صدور برگ پایانکار ساختمان است. ثانیاً: بر اساس آرای متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از جمله دادنامه‌های شماره ۹۷ الی ۱۰۰-۱۳۹۲/۲/۱۶ و ۵۷۳-۱۳۹۶/۶/۱۴ این هیأت، وضع عوارض برای کسری، حذف یا عدم تأمین پارکینگ توسط شوراهای اسلامی شهر مغایر با قانون و خارج از حدود اختیار تشخیص و ابطال شده است. بنابه مراتب فوق، بند ۸ صورتجلسه شماره ۲۸ شورای اسلامی شهر گرمسار (ابلاغی به موجب نامه شماره ۱۰۷۵-۱۳۹۷/۹/۱۰) که متضمن تعیین هزینه احداث پارکینگ عمومی است، خلاف قانون و خارج از حدود اختیار بوده و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

۱۴۰۰/۸/۲۹

شماره ۹۹۰۳۲۶۵

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۳۲۳ مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۱ با موضوع: «قسمتی از تبصره ذیل بند (د) از تعرفه عوارض مزاد تراکم سال ۱۳۹۵ شورای اسلامی شهر شاهرود در خصوص برقراری عوارض ارزش افزوده ناشی از تبدیل کاربری از تاریخ تصویب ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی‌فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۸/۱۱ شماره دادنامه: ۲۲۲۳ شماره پرونده: ۹۹۰۳۲۶۵

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای علیرضا امیری

موضوع شکایت و خواسته: ابطال قسمتی از تبصره ذیل بند (د) از تعرفه عوارض مزاد تراکم سال ۱۳۹۵ شورای اسلامی شهر شاهرود در خصوص برقراری عوارض ارزش افزوده ناشی از تبدیل کاربری

گردش کار: شاکي به موجب دادخواستی ابطال قسمتی از تبصره ذیل بند (د) از تعرفه عوارض مزاد تراکم سال ۱۳۹۵ شورای اسلامی شهر شاهرود را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

"اعتراض به مصوبه شورای اسلامی شهر شاهرود راجع به عوارض ارزش افزوده ناشی از درخواست تغییر کاربری شورای اسلامی شهر شاهرود در خصوص تصویب عوارض محلی سال ۱۳۹۵ برای تغییر کاربری مبادرت به وضع عوض نموده و شهرداری شاهرود نیز در مقام اجرای مصوبه مذکور که در بند (د) و صفحه ۴۸ دفترچه عوارض سال ۱۳۹۵ اخذ این گونه عوارض تصریح نموده که این مصوبه به قرار زیر است عوارض ارزش افزوده ناشی از درخواست تغییر کاربری مسکونی در کاربریهای مسکونی و سایر کاربریها و تجاری ستاره دار پس از احراز شرایط (با توجه به تبصره ذیل بند (د) بعد از تأیید کمیسیون ماده ۵) به ازای هر مترمربع به ترتیب هفت و هشت برابر قیمت عوارض مزاد تراکم مسکونی پرداخت و از مزایای طرح تجاری شهری برخوردار خواهند بود که هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در آراء متعددی موضوع مورد استفاده توسط شورای اسلامی شهر شاهرود جهت وضع و تعیین عوارض تغییر کاربری را غیرقانونی و مورد ابطال قرار داده است. لیکن علیرغم اعلان آرای مذکور در روزنامه رسمی و اعلام مستقیم آن توسط دیوان و اشخاص به آن شورای شهر تأثیری در روند نادرست آن شورا نداشته و مرجع مذکور یا نسبت به موضوع بی اعتنا بوده و موجبات دور زدن قوانین و آرای آن دیوان را فراهم آورده

۲- در اجرای تبصره ۴ ماده واحده قانون تعیین وضعیت املاک و اراضی واقع در طرح‌های دولتی و بند (ب) ماده ۱۷۴ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران تعیین سهم شهروندان در تأمین هزینه‌های خدمات عمومی و شهری، نگهداری، نوسازی و عمران شهری تجویز گردیده و بر همین اساس شورای اسلامی اقدام به تصویب بهای خدمات آماده‌سازی نموده است.

۳- انجام آماده‌سازی از قبیل جداول شهر، آسفالت، زیرسازی و قیر پاشی که از جمله خدمات محسوب می‌شود شهرداری می‌بایست وفق مقررات نسبت به دریافت بهای آن اقدام نماید.

۴- با توجه به تکلیف مالکین به تأمین پارکینگ و اعلام آمادگی مالک به منظور همکاری در ایجاد پارکینگ عمومی در قالب عقد صلح موضوع ماده ۱۰ قانون مدنی اقدام به تنظیم قرارداد با مالک می‌گردد.

علیهذا با عنایت به مراتب مذکور رد شکایت مورد استدعاست."

در اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری پرونده به هیأت تخصصی شوراهای اسلامی دیوان عدالت اداری ارجاع می‌شود و هیأت مذکور به موجب دادنامه شماره ۸۵۲-۱۴۰۰/۶/۳۱ ماده ۸ سال ۱۳۹۶، مواد ۱۹، ۲۰ و ۲۱ سال ۱۳۹۷ تحت عنوان عوارض ارزش افزوده ناشی از تغییر در طرح‌های مصوب شهری، ناشی از اجرای طرح‌های مصوب شهری، ناشی از توسعه و تعریض مصوب شورای اسلامی شهر گرمسار را قابل ابطال تشخیص نداد و رأی به رد شکایت صادر کرد. رأی مذکور به علت عدم اعتراض از سوی رئیس دیوان عدالت اداری و یا ده نفر از قضات دیوان عدالت اداری قطعیت یافت. «رسیدگی به ابطال ماده ۲۰ تعرفه عوارض و خدمات سال ۱۳۹۵ شهرداری گرمسار تحت عنوان عوارض تغییر کاربری و ماده ۱۹ تعرفه عوارض، بهای خدمات سال ۱۳۹۶ و سایر درآمدهای شهرداری گرمسار تحت عنوان عوارض ارزش افزوده ناشی از درخواست تغییر کاربری املاک مصوب شورای اسلامی شهر گرمسار و ماده ۲۴ تعرفه عوارض و خدمات سال ۱۳۹۵، ماده ۲۳ تعرفه عوارض، بهای خدمات و سایر درآمدهای سال ۱۳۹۶ و ماده ۲۶ تعرفه عوارض، بهای خدمات و سایر درآمدهای سال ۱۳۹۷ شهرداری گرمسار تحت عنوان عوارض حاصل از خدمات آماده‌سازی مصوب شورای اسلامی شهر گرمسار و نامه شماره ۱۰۷۵-۱۳۹۷/۹/۱۰ در خصوص تعیین هزینه احداث پارکینگ عمومی، در دستورکار هیأت عمومی قرار گرفت.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۱۱ به ریاست معاون قضایی دیوان عدالت اداری در امور هیأت عمومی و با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

الف - هرچند بر اساس آرای متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از جمله دادنامه شماره ۳۶۷ الی ۳۸۱-۱۳۹۷/۳/۸ این هیأت، وضع عوارض ارزش افزوده ناشی از طرح‌های توسعه شهری و تغییر کاربری توسط شوراهای اسلامی شهر مغایر با قانون و خارج از حدود اختیار تشخیص نگردیده است، لکن طبق ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران بررسی و تصویب طرح‌های تفصیلی شهری و تغییرات آنها در هر استان توسط کمیسیون موضوع آن ماده انجام می‌شود و تعیین عوارض ارزش افزوده برای املاک یا اراضی قبل از طرح در کمیسیون ماده ۵ یا بدون اخذ مجوز از مراجع ذیربط قانونی مغایر با قانون و خارج از حدود اختیار است. بنا به مراتب فوق، اطلاق ماده ۲۰ تعرفه عوارض و خدمات سال ۱۳۹۵ شهرداری گرمسار که تحت عنوان عوارض تغییر کاربری و ماده ۱۹ تعرفه عوارض، بهای خدمات و سایر درآمدهای شهرداری سال ۱۳۹۶ گرمسار که تحت عنوان عوارض ارزش افزوده ناشی از درخواست تغییر کاربری املاک به تصویب شورای اسلامی شهر گرمسار رسیده، در مواردی که مصوبه کمیسیون موضوع ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری در خصوص آن اخذ نشده، خلاف قانون و خارج از حدود اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

ب - مطابق بند ۱ ماده ۵۵ قانون شهرداری، ایجاد خیابانها، کوچه‌ها، میدانها، باغهای عمومی و مجاری آب و توسعه معابر در حدود مقررات از وظایف شهرداریها است و در قوانین موضوعه نیز صرفاً در تبصره ۴ ماده واحده قانون تعیین وضعیت اراضی و املاک واقع در طرح‌های دولتی و شهرداریها مقرر شده است که در هنگام تقاضای ورود به محدوده و استفاده از امکانات شهری، دریافت هزینه آماده‌سازی از مالکین مجاز است. با توجه به مراتب فوق، ماده ۲۴ تعرفه عوارض و خدمات سال ۱۳۹۵، ماده ۲۳ تعرفه

برقراری عوارض ارزش افزوده ناشی از تبدیل کاربری از تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۵ شهر شاهرود که به تصویب شورای اسلامی این شهر رسیده، خلاف قانون و خارج از حدود اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

شماره ۰۰۰۰۰۳۸
۱۴۰۰/۸/۲۹

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۳۲۴ مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۱ با موضوع: «تصویب‌نامه شماره ۴۶۱/ت۲۹۹۲-۴۶۱/۱۰/۹ هیأت وزیران در خصوص محاسبه مالیات بر درآمد حقوق مأموران ثابت خارج از کشور براساس مأخذ محاسبه ارز پیش‌بینی شده به منظور حل و فصل اختلافات موجود ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی‌فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۸/۱۱ شماره دادنامه: ۲۲۲۴ شماره پرونده: ۰۰۰۰۰۳۸

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای سجاد کریمی پاشاکی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال تصویب‌نامه شماره ۱۴۲۱۷۶/ت۵۶۶۴۸-۱۳۹۹/۱۲/۵ هیأت وزیران

گردش کار: شاکی به موجب دادخواستی ابطال تصویب‌نامه شماره ۱۴۲۱۷۶/ت۵۶۶۴۸-۱۳۹۹/۱۲/۵ هیأت وزیران را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«همان گونه که استحضار دارید اصل براه‌مورد مالیات است و مستثنیات مستفاد از اصل ۵۱ قانون اساسی بر اساس قانون تصریح می‌یابد، بنابراین عدالت مالیاتی اقتضاء می‌نماید مبنای عادلانه مالیاتی بر مآخذ درآمد از جمله حقوق کارکنان دولت احتساب گردد. لذا عمل دولت در قالب وضع مقرر نمی‌بایست به نحوی باشد که اصل اخذ مالیات را متوقف و یا واجد تبعیض ناروا در محاسبه و پرداخت آن گردد مگر در مستثنائاتی که صراحتاً در قوانین تصریح عنوان یافته‌اند. با توجه به مقدمه فوق هیأت وزیران طی مقرر موضوع شکایت چنین وضع کرد: «با توجه به بند ۸ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری، مبالغ ریالی فوق‌العاده اشتغال خارج از کشور و مأمورین ثابت موضوع تصویب‌نامه‌های شماره ۴۶۱/ت۲۹۹۲-۴۶۱/۱۰/۹ و ۱۳۴۸۲۱/ت۵۰۹۸۰-۵۰۹۸۰/۱۰/۱۶ و اصلاحات بعدی آن در محاسبه مالیات بر درآمد حقوق مأموران ثابت خارج از کشور بر اساس محاسبه ارز پیش‌بینی شده در ماده ۳ تصویب‌نامه شماره ۲۹۹۲۰/ت۴۶۱-۴۶۱/۱۰/۹ به منظور حل و فصل اختلافات موجود ملاک می‌باشد.»

اولاً: فراز پایانی این مقرر معطوف به حل و فصل اختلافات در مبنای محاسبه مالیات است لذا توجه به ماده ۲۴۴ قانون مالیات‌های مستقیم، مرجع رسیدگی به کلیه اختلافات مالیاتی جزء در مواردی که ضمن مقررات این قانون مرجع دیگری پیش‌بینی شده، هیأت حل اختلاف مالیاتی است. از این رو با توجه به اینکه مقنن در خصوص حل و فصل اختلافات مالیاتی مرجع قانونی تعیین کرده است لذا هیأت وزیران در این خصوص فاقد سمت قانونی بوده و وضع مقرر یاد شده خارج از حدود اختیارات و تکالیف آن می‌باشد.

ثانیاً: طرف شکایت محاسبه مالیات بر درآمد حقوق مأموران ثابت خارج کشور را براساس محاسبه ارز پیش‌بینی شده در ماده ۳ تصویب‌نامه شماره ۲۹۹۲۰/ت۴۶۱-۴۶۱/۱۰/۹ تعیین کرده است. با توجه به این ماده مشخص است که مآخذ محاسبه نرخ ارز به منظور تعیین مالیات، نرخ برابری ارزهای خارجی در تاریخ ۱۳۷۰/۱۲/۲۸ تعیین شده است و نکته جالب در مآخذ نرخ ارز به ویژه دلار در سال ۱۳۷۰ به طور رسمی ۶ تومان و بازار آزاد ۱۴۲ تومان و در سال ۱۳۷۱ به طور رسمی ۱۴۵ تومان و در بازار آزاد ۱۴۹ تومان بوده است به عبارتی اگر مأمور ثابت خارج از کشور حداقل ماهانه ۴۰۰۰ دلار حقوق دریافت دارد در سخت‌گیرانه‌ترین محاسبه که نرخ بازار آزاد سال ۱۳۷۱ است (۱۴۹ تومان) حدود ۶۰۰ هزار تومان شده که مبنای محاسبه مالیات می‌بایست قرار گیرد و چون معافیت مالیاتی حقوق کارکنان دولت در سال جاری (۱۳۹۹) برای مجموع ۱۲ ماه مبلغ ۳۶۰ میلیون ریال (۳۰ میلیون ریال ماهانه) پیش‌بینی شده است عملاً با احتساب مندرج در تصویب‌نامه موضوع شکایت، مأمورین ثابت خارج از کشور معاف از مالیات خواهند بود در حالی که اگر چنانچه دلار بر مبنای نرخ ارز مرجع (مفروض بر سهل‌گیرانه‌ترین نرخ)

حال همان گونه که آن مقام مستحضرنه این آراء به شرح ذیل می‌باشد، دادنامه‌های شماره ۳۵۰-۱۳۹۴/۳/۲۵، ۱۴۴۵-۱۳۹۵/۱۲/۲۴، ۴-۱۳۹۱/۲/۲ و ۵۷۶-۱۳۹۹/۴/۲۴. ضمناً وظایف شورای اسلامی شهرها در ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ با اصلاحات بعدی تعیین شده است و در این ماده قانونی اخذ عوارض تغییر کاربری اراضی در صلاحیت شورای اسلامی شهر پیش‌بینی نشده است با توجه به مراتب مذکور شورای اسلامی شهر شاهرود که صلاحیتی برای تغییر کاربری ندارد به طریق اولی نمی‌تواند در این خصوص مبادرت به وضع قاعده و اخذ عوارض نماید با عنایت به مراتب فوق به منظور پیشگیری از ادامه این امر و اخذ وجوه غیرقانونی نظر به ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ که مقرر می‌دارد «چنانچه مصوبه‌ای در هیأت عمومی ابطال شود، رعایت مفاد رأی هیأت عمومی در مصوبات بعدی الزامی است. هرگاه مراجع مربوط مصوبه جدیدی مغایر رأی هیأت عمومی تصویب کنند، رئیس دیوان موضوع را خارج از نوبت، بدون رعایت مفاد ماده ۸۳ قانون مذکور و فقط با دعوت نماینده مرجع تصویب‌کننده در هیأت عمومی مطرح می‌نماید» را از آن مقام دارم بنا به مراتب و نظر به اینکه مصوبه شورای اسلامی شهر شاهرود در خصوص عوارض ارزش افزوده ناشی از درخواست تغییر کاربری با قانون و حدود اختیارات شوراها مغایرت دارد وضع عوارض توسط شورای اسلامی شهر شاهرود در تجویز اخذ عوارض ارزش افزوده ناشی از درخواست تغییر کاربری خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات آن شورا است با توجه به اینکه در تصویب تعرفه مفاد ارای فوق‌الذکر هیأت عمومی دیوان عدالت اداری رعایت نشده مستنداً به مواد ۱۳ بند ۱ ماده ۱۲، ماده ۸۸ و ۹۲ قانون دیوان عدالت اداری سال ۱۳۹۲ استدعای ابطال مصوبه مذکور و جلوگیری از اخذ عوارض غیرقانونی شهرداری شاهرود از زمان تصویب و خارج از نوبت را دارم.»

متن مقرر مورد شکایت به شرح زیر است:

«د - متقاضیان احداث تجاری در کاربریهای مسکونی و سایر کاربریها موظفند پس از احراز شرایط به ازای هر مترمربع به ترتیب هفت و هشت برابر قیمت عوارض مازاد تراکم مسکونی پرداخت و از مزایای طرح تجاری شهری برخوردار خواهند بود بدیهی است در صورت نیاز به مازاد تراکم، بند فوق‌الذکر برای متقاضیان اعمال خواهد شد.

تبصره - شهرداری مکلف است قبل از ارسال درخواست متقاضیان تبدیل کاربری به کمیسیون ماده ۵، فرم تعهدنامه تنظیم و سفته یا چک ضمانت به مبلغ عوارض بر ارزش افزوده اراضی و املاک، ناشی از تبدیل کاربری از متقاضی اخذ نماید.»

علی‌رغم ابلاغ دادخواست و ضمائم آن به شورای اسلامی شهر شاهرود، تا زمان رسیدگی به پرونده در جلسه هیأت عمومی، پاسخی از آن شورا واصل نشده است.

علی‌رغم درخواست شاکی مبنی بر اعمال مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری و پذیرفته نشدن این درخواست، پرونده در اجرای ماده ۸۴ قانون مذکور به هیأت تخصصی شوراهای اسلامی دیوان عدالت اداری ارجاع شد و این هیأت به موجب دادنامه شماره ۸۸۲-۱۴۰۰/۷/۱۱ بند (د) از تعرفه عوارض مازاد تراکم سال ۱۳۹۵ شورای اسلامی شهر شاهرود به استثناء قسمتی از تبصره ذیل آن را قابل ابطال تشخیص نداد و رأی به رد شکایت صادر کرد. رأی مذکور به علت عدم اعتراض از سوی رئیس دیوان عدالت اداری یا ده نفر از قضات دیوان عدالت اداری قطعی یافت.

رسیدگی به درخواست ابطال قسمتی از تبصره ذیل بند (د) از تعرفه عوارض مازاد تراکم سال ۱۳۹۵ شورای اسلامی شهر شاهرود در خصوص برقراری عوارض ارزش افزوده ناشی از تبدیل کاربری در دستورکار هیأت عمومی قرار گرفت.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۱۱ به ریاست معاون قضایی دیوان عدالت اداری در امور هیأت عمومی و با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

هرچند بر اساس آرای متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از جمله دادنامه شماره ۳۶۷ الی ۳۸۱-۱۳۹۷/۳/۸ این هیأت، وضع عوارض ارزش افزوده ناشی از طرح‌های توسعه شهری و تغییر کاربری توسط شوراهای اسلامی شهر مغایر با قانون و خارج از حدود اختیار تشخیص نگردیده است، لکن طبق ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران بررسی و تصویب طرح‌های تفصیلی شهری و تغییرات آنها در هر استان توسط کمیسیون موضوع آن ماده انجام می‌شود و تعیین عوارض ارزش افزوده برای املاک یا اراضی قبل از طرح در کمیسیون ماده ۵ یا بدون اخذ مجوز از مراجع ذیربط قانونی مغایر با قانون و خارج از حدود اختیار است. بنا به مراتب فوق، مصوبه

اساسی) به تصویب هیأت وزیران رسیده و در نتیجه تصویب آن نمی‌تواند از مصادیق تصویب مصوبات خارج از صلاحیت و یا مغایر با قانون به شمار رود، اتخاذ تصمیم شایسته دایر بر رد شکایت مطروحه مورد تقاضاست.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۱۱ به ریاست معاون قضایی دیوان عدالت اداری در امور هیأت عمومی و با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

اولاً: بر اساس اصل ۵۱ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، موارد معافیت و بخشودگی و تخفیف مالیاتی به موجب قانون مشخص می‌شود و در قوانین برنامه پنجساله توسعه از جمله در بند (الف) ماده ۶ قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران برقراری هرگونه تخفیف، ترجیح یا معافیت مالیاتی جدید طی سالهای اجرای قانون برنامه ممنوع اعلام شده است. ثانیاً: بند ۸ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب سال ۱۳۸۶، صرفاً راجع به اصل پرداخت فوق‌العاده اشتغال خارج از کشور بر اساس ضوابط پرداخت تعیین شده توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور است و در خصوص نحوه محاسبه و پرداخت مالیات حکمی ندارد. ثالثاً: ضوابط مربوط به شمول، معافیت، نحوه محاسبه، نرخ و غیره در مورد مالیات بر حقوق، به موجب فصل سوم از قانون مالیاتهای مستقیم (مالیات بر درآمد حقوق) بیان شده است و نرخ مالیات بر حقوق علاوه بر حکم کلی آن در ماده ۸۵ قانون مزبور به موجب ماده ۸۴ قانون یاد شده همه ساله در بودجه سنواتی مشخص می‌شود و در مقررات مزبور از حیث تسعیر مبالغ ارزی پرداختی از بابت بند ۸ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری، برای پرداخت مالیات امتیازی لحاظ نشده است. بنا به مراتب فوق و با عنایت به اینکه در تصویب‌نامه مورد اعتراض، در راستای حل و فصل اختلافات موجود، ملاکی تعیین شده است که تعیین آن به دلیل دخالت در روند رسیدگی هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی مغایر با ماده ۲۴۴ قانون مالیاتهای مستقیم است و با لحاظ این امر که تسعیر ارز پرداختی به نرخ پیش‌بینی شده در تصویب‌نامه شماره ۴۶۱/۱۰/۹-۱۳۷۱/۱۰/۹ و درج معادل ریالی این تسعیر در احکام کارگزینی برای محاسبه مالیات حقوق (با همان نرخ) نوعی ترجیح مالیاتی است که به دلیل حاکمیت اصل تسعیر و معادل‌سازی و تقویم به نرخ زمان تعلق مالیات، مبنای قانونی ندارد، لذا تصویب‌نامه شماره ۱۴۲۱۷۶/۱۴۲۱۷۶/۵۶۶۴۸-۱۳۹۹/۱۲/۵ هیأت وزیران خلاف قانون و خارج از حدود اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

شماره ۹۹۰۳۱۰۹

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۳۲۵ مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۱ با موضوع: «نامه شماره ۳۳۴۸۹/۱۲۸۵۷۳ - ۱۳۹۹/۱۱/۸ معاون هماهنگی و برنامه‌ریزی حقوقی دستگاه‌های اجرایی (معاونت حقوقی رئیس جمهور) با موضوع تعیین حداقل مزد کارگران ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۸/۱۱ شماره دادنامه: ۲۲۲۵ شماره پرونده: ۹۹۰۳۱۰۹

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای مهدی کریمی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال نامه شماره ۳۳۴۸۹/۱۲۸۵۷۳ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۸

معاون هماهنگی و برنامه‌ریزی حقوقی دستگاه‌های اجرایی (معاونت حقوقی رئیس جمهور)

گردش کار: شاکي به موجب دادخواست و لوائح تکمیلی دیگر که به شماره‌های

۳-۳۱۰۹-۹۹ و ۲ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۰ و ۶-۳۱۰۹-۹۹ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۲۵ ثبت دفتر

هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری شده است ابطال نامه شماره

۳۳۴۸۹/۱۲۸۵۷۳ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۸ معاون هماهنگی و برنامه‌ریزی حقوقی دستگاه‌های

یعنی ۴۲۰۰۰ ریال محاسبه شود، ضرب در ۴۰۰۰ دلار مساوی ۱۶۸/۰۰۰/۰۰۰ ریال خواهد شد که کسر از ۳۰ میلیون ریال مساوی با ۱۳۸/۰۰۰/۰۰۰ ریال، مشابه سایر کارمندان می‌بایست مورد احتساب مالیاتی قرار گیرد. همچنین توجه به حذف بند ۶ ماده ۹۱ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶ در اصلاحات بعدی نشان‌دهنده عدم اعتقاد مقنن به اعطای معافیت‌های مالیاتی مأموران ثابت خارج از کشور دارد، که علیهذا مشخص می‌نماید که طرف شکایت عملاً این دسته از مأموران را طی مقررره معترض‌عنه از مالیات معاف نموده است. این موضوع علاوه بر مغایرت با اصل اخذ مالیات، تبعیض ناروا موضوع بند ۹ اصل ۳ قانون اساسی نیز در مقایسه با سایر مأمورین دولتی شاغل در داخل کشور می‌باشد. که این نحوه محاسبه مخالف مفهوم و منطوق بند (الف) ماده ۶ قانون برنامه ششم توسعه نیز خواهد بود چرا که عملاً هیچ تناسبی میان احتساب مالیات کارکنان دولت در قیاس با مأموران ثابت خارج کشور وفق این مقررره وجود نخواهد داشت از این رو ابطال آن را از محضر قضات هیأت عمومی دیوان عدالت اداری استدعا دارم.

متن مقررره مورد شکایت به شرح زیر است:

" وزارت امور خارجه - وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - وزارت آموزش و پرورش - معاونت حقوقی رئیس جمهور - سازمان اداری و استخدامی کشور - سازمان برنامه و بودجه کشور - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۹/۱۲/۳ به پیشنهاد شماره ۳۹۱۸۸/۱۳۳۹۴۸ - ۱۳۹۹/۱۱/۱۹ معاونت حقوقی رئیس جمهور و به استناد اصول ۱۳۸ و ۱۳۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد. با توجه به بند ۸ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری، مبالغ ریالی فوق‌العاده اشتغال خارج از کشور و مأمورین ثابت موضوع تصویب‌نامه‌های شماره ۲۹۹۲۰/۴۶۱-۱۳۷۱/۱۰/۹ و شماره ۱۳۴۸۲۱/۳۴۸۲۱-۵۰۹۸۰-۱۳۹۹/۱۰/۱۶ و اصلاحات بعدی آن در محاسبه مالیات بر درآمد حقوق مأموران ثابت خارج از کشور بر اساس مآخذ محاسبه ارز پیش‌بینی شده در ماده ۳ تصویب‌نامه شماره ۲۹۹۲۰/۴۶۱-۱۳۷۱/۱۰/۹ به منظور حل و فصل اختلافات موجود ملاک می‌باشد. معاون اول رئیس جمهور "

در پاسخ به شکایت مذکور، سرپرست معاونت امور حقوقی دولت، به موجب لایحه شماره ۱۴۰۰/۴/۱۳-۳۹۷۴۴ توضیح داده است که:

" شاکي با تصور اینکه موضوع تصویب‌نامه مورد شکایت، ناظر به اختلافات مالیاتی موضوع ماده ۲۴۴ قانون مالیاتهای مستقیم است، صلاحیت هیأت وزیران در تصویب این مصوبه را زیر سوال برده است. این در حالی است که اختلافی که در متن مصوبه مورد شکایت به آن اشاره شده، ناظر به اختلاف برداشت دستگاه‌های اجرایی ذیربط در قابلیت استناد تفسیر و نحوه اجرای مفاد ماده ۳ تصویب‌نامه شماره ۲۹۹۲۰/۴۶۱-۱۳۷۱/۱۰/۹ هیأت وزیران در خصوص فوق‌العاده اشتغال خارج از کشور مستخدمان دولت (مأموران ثابت) بوده و به بیان دیگر، اختلافی حکمی فی‌مابین دستگاه‌های اجرایی زیر مجموعه دولت است که بدیهی است حل و فصل آن بر اساس ترتیبات مقرر در اصل ۱۳۴ قانون اساسی خواهد بود و آنچنان که شاکي این اختلاف را توصیف نموده، اختلافی مالیاتی فی‌مابین مؤدی و سازمان امور مالیاتی نیست. بنابراین تصویب مصوبه مورد شکایت در چارچوب صلاحیت‌های قانونی هیأت وزیران بوده و هیچ‌گونه خروجی از دایره صلاحیت‌های عام و خاص هیأت وزیران در تصویب آن صورت نپذیرفته است.

همان‌گونه که در بند پیشین بیان گردید، به موجب تصویب‌نامه شماره ۲۹۹۲۰/۴۶۱-۱۳۷۱/۱۰/۹ آیین‌نامه فوق‌العاده اشتغال خارج از کشور مستخدمان دولت (مأموران ثابت) به تصویب هیأت وزیران رسیده است. در ماده ۳ این آیین‌نامه و همچنین تبصره الحاقی به این ماده به موجب تصویب‌نامه شماره ۲۳۷۸۱/۲۳۷۸۱-۳۱۴۲۷-۱۳۸۴/۴/۲۱ نحوه محاسبه و پرداخت فوق‌العاده اشتغال خارج از کشور تعیین گردیده است. از آنجا که در بند ۸ ماده ۶ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶ به پرداخت فوق‌العاده اشتغال خارج از کشور تصریح گردیده و همچنین در دادنامه شماره ۱۳۹۷/۷/۳-۱۵۵۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری (موضوع شماره پرونده ۲۰۰۲/۹۷) نیز به آیین‌نامه فوق‌العاده اشتغال خارج از کشور مستخدمان دولت و به ویژه ماده ۳ و تبصره الحاقی آن استناد شده است، بنابراین آیین‌نامه یاد شده کماکان دارای تأییدات و پشتوانه قانونی و قضایی به شماررفته و در نتیجه دارای اعتبار و قابلیت استناد است. بر همین اساس هیأت وزیران در تصویب‌نامه مورد شکایت بدون اینکه حکم جدیدی مقرر نماید، صرفاً از باب «حل و فصل اختلافات موجود» میان دستگاه‌های اجرایی، حکم مندرج در ماده ۳ آیین‌نامه فوق‌العاده اشتغال خارج از کشور را معتبر و ملاک و معیار عمل اعلام نموده و در نتیجه ادعای مغایرت آن با قوانین مورد ادعا فاقد مبنا و نامعتبر است.

نظر به مراتب فوق و با توجه به اینکه تصویب‌نامه مورد شکایت در چارچوب اختیارات عام قانونی ناظر به حل و فصل اختلاف دستگاه‌های دولتی (اصل ۱۳۴ قانون

اجرای (معاونت حقوقی رئیس جمهور) را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته به طور خلاصه اعلام کرده است که:

" به استحضار می‌رساند بنا به دلایل مشروحه ذیل صدور بخشنامه شماره ۳۳۴۸۹/۱۲۸۵۷۳-۱۳۹۹/۱۱/۸ مصوب معاونت حقوقی رئیس جمهور (معاون هماهنگی و برنامه‌ریزی حقوقی دستگاه‌های اجرایی) خارج از حدود اختیارات و صلاحیت معاونت مذکور بوده و مغایر با قانون است، لذا به استناد بند ۱ ماده ۱۲، مواد ۱۳، ۸۰ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری با تقدیم این دادخواست، ابطال بخشنامه مورد شکایت را از زمان تصویب از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری تقاضا نمودم. شایان ذکر است با توجه به اینکه صدور بخشنامه فوق‌الذکر موجبات انتقادات گسترده و شدید را در بین جامعه معظم کارگران فراهم آورده است، لذا خواهشمند است در صورت موافقت و صلاحدید دستور فرمایید، مستند به ماده ۱۱ آیین‌نامه اداره جلسات هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری به شماره ۹۰۰۰/۶۶۷۵۸/۱۰۰-۱۳۹۳/۱۱/۵ مصوب ریاست قوه قضاییه به دادخواست مطروحه خارج از نوبت رسیدگی فرمایند.

بخشنامه مورد شکایت، در مقام تفسیر و تحدید موادی از قانون کار - از جمله مباحث اول و سوم فصل دوم قانون کار (در باب تعریف قرارداد کار و شرایط اساسی انعقاد آن و خاتمه قرارداد کار) و ماده ۴۱ قانون کار (در باب تعیین مزد) - برآمده است و اساساً با مراد اصلی مقنن از وضع قانون کار در خصوص حمایت از کارگران در تعارض است. طبق اصل ۷۳ قانون اساسی، ماده ۴۱، ۱۵۷ و ۱۶۴ قانون کار و رأی هیأت عمومی دیوان عدالت به شماره ۱۳۸۶/۴/۱۷-۲۵۹، تنها مرجع قانونی مجاز برای تعیین مزد، شورای عالی کار و تنها مرجع قانونی مجاز برای رسیدگی به هر گونه اختلافات ناشی از اجرای قانون کار - از جمله رسیدگی ماهوی و شکلی به موضوع انواع قراردادهای کلی و احراز تسویه حساب کارفرما با کارگر - مراجع حل اختلاف موضوع ماده ۱۵۷ قانون کار می‌باشند. فراز پایانی بخشنامه یادشده، سازمان‌های مرتبط (دستگاه‌های اجرایی) و سازمان تأمین اجتماعی را ملزم به اقدام بر اساس تفسیر معاونت حقوقی رئیس‌جمهور از قانون کار (یعنی بخشنامه مورد شکایت) نموده است. بنا به مراتب فوق، بخشنامه مورد شکایت، علاوه بر وضع قواعد آمره و ایجاد حکم عام‌الشمول، اصل استقلال و صلاحیت ذاتی شورای عالی کار و مراجع حل اختلاف را نیز نقض نموده است. به موجب بندهای «الف» و «ز» ماده ۱۹ قانون تأمین اجتماعی، تصویب آیین‌نامه‌های اجرایی قانون مرقوم و اتخاذ تصمیم در سایر امور، در حیطه وظایف و اختیارات شورای عالی سازمان تأمین اجتماعی قرارداد؛ لذا فراز پایانی بخشنامه مورد شکایت که سازمان تأمین اجتماعی را موظف نموده تا بر اساس آن، نرم‌افزار محاسباتی حق بیمه سنواتی را اصلاح نماید، خارج از شرح وظایف و اختیارات معاونت مذکور بوده و مغایر بندهای «الف» و «ز» ماده ۱۹ قانون تأمین اجتماعی می‌باشد. شورای نگهبان در تفسیر اصل ۱۳۴، طی نامه شماره ۵۴۶۲ (مورخ ۱۳۷۲.۸.۵) اعلام می‌کند که در هر یک از موارد اختلاف، هیأت وزیران مرجع اتخاذ تصمیم است و لاغیر؛ مگر در واگذاری تصویب برخی از امور مربوط به وظایف دولت به کمیسیون‌های متشکل از چند وزیر (طبق اصل ۱۳۸). بنابراین بخشنامه مورد شکایت، با اصل ۱۳۴ و تفسیر آن نیز مغایرت دارد."

متن مقرر مورد شکایت به شرح زیر است:

" جناب آقای سالاری - مدیر عامل محترم سازمان تأمین اجتماعی

جناب آقای شافعی - دبیر محترم کمیته ماده ۱۳ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور با سلام و احترام؛ پیرو نامه شماره ۳۳۴۸۹/۹۰۹۳۰ مورخ ۱۳۹۹/۸/۱۲ در خصوص «بررسی مشکلات کارفرمایان در انعقاد قرارداد جدید با کارگران با رعایت حداقل مزد تعیین شده در مصوبه شورای عالی کار و بدون افزایش دستمزد»، اعلام می‌نماید:

مطابق ماده ۴۱ قانون کار و تبصره آن، شورای عالی کار موظف است هر سال با لحاظ معیارهای قانونی میزان حداقل مزد کارگران را تعیین نماید و کارفرمایان نیز مکلف هستند به هیچ کارگری (متناسب با ساعات کار وی) از حداقل مزد مصوب شورای مذکور، کمتر پرداخت نکنند. بر اساس مفاد این ماده، کارفرمایان در انعقاد و ادامه قراردادها به گونه‌ای غیرمستقیم در غالب حالات انحلال رابطه کاری به رعایت آخرین حداقل مزد تعیین شده توسط شورای عالی کار موظف هستند ولی این امر با افزایش دستمزد همه سطوح مزدی، ملازمه ندارد. قراردادهای کار مدت موقت، با انقضای مدت و تصفیه حساب کارگر، خاتمه می‌یابند و قرارداد احتمالی سال بعد، قرارداد در سال جدید محسوب می‌شود. در این فرض، هر گونه توافق کارفرما و کارگر با رعایت قوانین و مقررات ذی‌ربط از جمله رعایت حداقل دستمزد تعیین شده برای آن سال و پایه سنواتی، صحیح است. با وجود این در مواردی که کارفرما بدون تصفیه

حسابقرارداد پیشین، رابطه قراردادی خود با کارگر را ادامه می‌دهد، قرارداد منعقد در سال جدید، به منزله تمدید قرارداد پیشین بوده و اعمال افزایش دستمزد سایر سطوح مزدی، تعیین شده توسط شورای عالی کار نیز الزامی است.

بنا به مراتب فوق، لازم است، سازمان‌های مرتبط تدابیر لازم برای اعمال تغییرات قانونی در وضعیت و مزد کارگران در سال تازه را بر این اساس برنامه‌ریزی و اعمال نمایند. روشن است سازمان تأمین اجتماعی نیز باید در همین راستا نسبت به اصلاح نرم افزار محاسباتی حق بیمه سنواتی، اقدام نماید... معاون هماهنگی و برنامه‌ریزی حقوقی دستگاه‌های اجرایی (معاونت حقوقی رئیس جمهور) در پاسخ به شکایت مذکور، رئیس امور تنظیم لوائح و تصویب‌نامه‌ها و دفاع از مصوبات دولت (معاونت حقوقی رئیس جمهور) به موجب لایحه شماره ۱۴۰۰/۱/۲۵-۷۰۶۵ به طور خلاصه توضیح داده است که:

" ایراد شکلی: متن مورد شکایت، صرفاً یک نظریه مشورتی در پاسخ به استعلام کمیته ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور برای سازمان تأمین اجتماعی در جهت اصلاح نرم‌افزار محاسبه حق بیمه سنواتی بوده و به هیچ عنوان بخشنامه نمی‌باشد. دفاعیات ماهوی:

۱- نظریه مورد شکایت، به تفسیر و تحدید قانون نپرداخته است؛ بلکه این معاونت در راستای وظیفه خود دایر بر تبیین مفهوم قوانین، رفع اختلاف و ایجاد زمینه برای به وجود آمدن وحدت رویه در خصوص اجرای قوانین و تفسیر آنها در قوه مجریه - با اشاره و استناد به ماده ۴۱ قانون کار - اقدام کرده است. علاوه بر این، طبق نظریه شورای نگهبان به شماره ۷۶/۲۱/۵۸۳ - ۱۳۷۶/۳/۱۰، برداشت مجریان از قانون تا پیش از تفسیر توسط مجلس، ملاک عمل و مناط اعتبار خواهد بود.

۲- ادعای شاکی در مورد الزام دستگاه‌ها و سازمان به اجرای تفسیر معاونت از قانون کار صحیح نمی‌باشد. چرا که نظریه مورد شکایت، با ملاحظه تمامی قواعد آمره قانون کار و رویه‌های مستقر در اجرای قانون مذکور و همچنین با رویکرد الزام سازمان تأمین اجتماعی به اجرای قانون کار و اعمال میزان دریافتی حق بیمه متناسب با واقعیت‌های قانونی روابط کارگر و کارفرما و ممانعت از شیوه‌های نادرست اداری، صادر شده است. نظریه مورد شکایت، صرفاً در مقام دلالت سازمان تأمین اجتماعی برای بهبود چگونگی مدیریت مربوط به دریافت و پرداخت حق بیمه از کارفرمایان و رابطه با سازمان مذکور بوده و هیچ ارتباطی با دستمزد کارگران و مدت قراردادهای آنان ندارد و نقض حیطه تصمیمات و قوانین و مقررات شورای عالی کار را نکرده است. نظر به مراتب فوق و نظر به اینکه شکایت مطروحه دربردارنده جهات و مبانی معتبری که مثبت مغایرت نظریه مزبور با قوانین جاری کشور باشد، نیست و در عین حال دربردارنده حکمی جدید در خصوص اجرای قوانین یاد شده نیز نمی‌باشد و بیشتر مبتنی بر برداشتهای شخصی شاکی از قوانین و مقررات است، لذا اتخاذ تصمیم شایسته دایر بر رد شکایت مطروحه مورد تقاضاست."

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۱۱ به ریاست معاون قضایی دیوان عدالت اداری در امور هیأت عمومی و با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

با توجه به اینکه بر اساس قسمت پایانی نامه شماره ۳۳۴۸۹/۱۲۸۵۷۳-۱۳۹۹/۱۱/۸ معاون هماهنگی و برنامه‌ریزی حقوقی دستگاه‌های اجرایی معاونت حقوقی رئیس جمهور، سازمان‌های مرتبط با موضوع تعیین حداقل مزد کارگران موظف به برنامه‌ریزی و اعمال تدابیر لازم برای اجرای تغییرات قانونی در وضعیت و مزد کارگران در سال جدید شده و سازمان تأمین اجتماعی نیز مکلف به اصلاح نرم افزار محاسباتی حق بیمه سنواتی شده است و با عنایت به اینکه معاون هماهنگی و برنامه‌ریزی حقوقی دستگاه‌های اجرایی معاونت حقوقی رئیس جمهور به منظور ایجاد تکالیف فوق برای مخاطبین این تکالیف صلاحیت و شایستگی ندارد، بنابراین صدور نامه شماره ۳۳۴۸۹/۱۲۸۵۷۳-۱۳۹۹/۱۱/۸ معاون هماهنگی و برنامه‌ریزی حقوقی دستگاه‌های اجرایی معاونت حقوقی رئیس جمهور، فارغ از ماهیت آن که مورد ارزیابی قضایی نگرفته، خارج از حدود اختیار مقام صادرکننده آن بوده و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

شماره ۹۹۰۲۵۵۴

۱۴۰۰/۹/۶

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۴۹۵ مورخ ۱۴۰۰/۶/۱۶ با موضوع: «ابطال بند ۱۳-۲ ضابطه تأسیس و اداره داروخانه‌ها مصوب سال ۱۳۹۵» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۶/۱۶ شماره دادنامه: ۱۴۹۵ شماره پرونده: ۹۹۰۲۵۵۴

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای مصطفی اسکندری

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند ۱۳-۲ ضابطه تأسیس و اداره داروخانه‌ها

مصوب سال ۱۳۹۵

گردش کار: شاکی به موجب دادخواست و لایحه تکمیلی ابطال بند ۱۳-۲ ضابطه تأسیس و اداره داروخانه‌ها مصوب سال ۱۳۹۵ را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته به طور خلاصه اعلام کرده است که:

"بند مورد اعتراض، صدور پروانه‌های مذکور برای داروسازان شاغل مشروط به مهیور نمودن قرارداد کار در انجمن‌های داروسازان و بارگذاری آن قراردادها در سامانه صدور پروانه‌ها می‌نماید و در این بین انجمن داروسازان گلستان برای این کار مبلغی دریافت نماید و داروسازان مجبور می‌شوند به عضویت اجباری انجمن هم درآیند. به موجب اصل ۲۶ قانون اساسی هیچ فردی را نمی‌توان به عضویت در انجمن‌ها اجبار نمود. همچنین به موجب ماده ۱۴ قانون نحوه فعالیت احزاب و گروه‌های سیاسی منابع مالی احزاب باید از طریق قانون تأمین و هزینه شود. ضمناً وفق تبصره ۴ ماده ۷ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مرجع صادرکننده مجوز کسب و کار حق ندارد حتی با توافق متقاضی مجوز، هیچ شرط یا مدرک با هزینه‌های بیش از آنچه در پایگاه اطلاع‌رسانی تصریح شده از متقاضی دریافت کند. ابطال از زمان تصویب درخواست شده است."

متن مقرر مورد اعتراض به شرح زیر است:

"عنوان: ضوابط تأسیس و اداره داروخانه‌ها

شماره: DMNA- PHM-002 تاریخ شروع اجرا: ۱۳۹۵/۷/۲۵

شماره بازنگری: ۰۲ تاریخ اعتبار: ۱۳۹۹/۷/۲۵

ماده ۱۳- مدارک لازم جهت صدور پروانه مسئول فنی داروخانه:

.....

.....

۱۳-۲- ثبت قرارداد خرید خدمتی در سامانه بر اساس قانون کار مهیور به مهر انجمن. " در پاسخ به شکایت مذکور، سرپرست دفتر بازرسی، رسیدگی به شکایات و امور حقوقی سازمان غذا و دارو به موجب لایحه شماره ۶۶۱/۲۴۷۶/د - ۱۴۰۰/۲/۲۶، نامه شماره ۶۶۵/۱۲۲۱۶۱ - ۱۳۹۵/۸/۵ مدیرکل نظارت و ارزیابی دارو و مواد مخدر (سازمان غذا و دارو) را ارسال کرده است که متن آن به قرار زیر است:

"معاون محترم غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی سراسر کشور

موضوع: ابلاغ ضوابط تأسیس و اداره امور داروخانه‌ها

سلام علیکم

به استناد «آیین‌نامه تأسیس و اداره داروخانه‌ها» شماره ۶۶۵/۱۴۷۴۵۳ - ۱۳۹۳/۱۲/۵ و پیرو اصلاحات و پیشنهادات اعلام شده معاونت غذا و دارو دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور و انجمن داروسازان ایران و تصویب کمیسیون قانونی ماده ۲۰ امور مربوط به داروخانه‌ها و شرکت‌های توزیع‌کننده دارو بر روی ضابطه ابلاغی به شماره ۶۶۵/۶۰۴۰۵ - ۱۳۹۴/۵/۴، «ضوابط تأسیس و اداره داروخانه‌ها» در ۵ فصل و ۲۶ ماده که به تصویب معاون وزیر و رئیس سازمان غذا و دارو رسیده است ابلاغ می‌گردد و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا بوده و کلیه ضوابط، دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های قبلی از درجه اعتبار ساقط می‌باشد. لازم به یادآوری است که اجرای کلیه فرایندهای این ضابطه از طریق سامانه مدیریت امور داروخانه‌ها به آدرسی WWW.PHARMACY.FDA.GOV.IR الزامی می‌باشد."

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۶/۱۶ به ریاست معاون قضایی دیوان عدالت اداری در امور هیأت عمومی و با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و

مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

اولاً: به موجب اصل بیست و ششم قانون اساسی: «احزاب، انجمن‌های سیاسی و صنفی و انجمن‌های اسلامی یا اقلیتهای دینی شناخته شده آزادند، مشروط به اینکه اصول استقلال، آزادی، وحدت ملی، موازین اسلامی و اساس جمهوری اسلامی ایران را نقض نکنند. هیچکس را نمی‌توان از شرکت در آنها منع کرد یا به شرکت در یکی از آنها مجبور ساخت.» ثانیاً: براساس تبصره ۳ ماده ۷ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی (اصلاحی مصوب ۱۳۹۳/۴/۱) که قانون حاکم در زمان صدور مقرر مورد اعتراض بوده است: «کلیه مراجعی که مجوز کسب و کار صادر می‌کنند، موظفند نوع، شرایط و فرآیند صدور، تمدید و لغو مجوزهایی که صادر می‌کنند را به همراه مبانی قانونی مربوطه ظرف مدت یک ماه پس از ابلاغ این قانون، تهیه و به هیأت مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال کنند...» ثالثاً: مطابق ماده ۴ قانون سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۸۳: «کلیه اتباع ایرانی پزشک، دندانپزشک، دکتر داروساز و متخصصین و دکترای علوم آزمایشگاهی (حرفه‌ای یا متخصص) تشخیص طبی و لیسانسیه‌های پروانه‌دار گروه پزشکی به استثناء گروه پرستاران می‌توانند عضو سازمان باشند» و در نتیجه داروسازان مخیرند که عضو سازمان نظام پزشکی و تحت ضوابط و نظارت‌های آن باشند و حتی در این قانون نیز تکلیفی بر مهیور نمودن قراردادهای خرید خدمتی داروسازان وجود ندارد. رابعاً: انجمن صنفی داروسازان ایران مطابق قانون فعالیت احزاب، جمعیتها و انجمن‌های سیاسی و صنفی و انجمن‌های اسلامی یا اقلیتهای دینی مصوب سال ۱۳۶۰ تشکیل شده و عضویت در آن اختیاری است و در عین حال بر مبنای ماده (۸) اساسنامه انجمن مذکور: «اعضای انجمن به استثناء پرداخت حق منظم عضویت هیچگونه تعهدی در قبال تعهدات مالی انجمن ندارند و مسئول دخل و خرج انجمن هیأت مدیره است» و از سوی دیگر اساسنامه مزبور نیز فاقد هرگونه حکمی دائر بر منوط بودن ثبت قرارداد خرید خدمتی داروسازان به مهر انجمن صنفی یادشده است. بنا به مراتب فوق، بند ۱۳-۲ از ضوابط تأسیس و اداره داروخانه‌ها مصوب سال ۱۳۹۵ که بر مبنای آن ثبت قرارداد خرید خدمتی در سامانه براساس قانون کار مهیور به مهر انجمن به عنوان یکی از مدارک لازم جهت صدور پروانه مسئول فنی داروخانه اعلام شده، به دلایل مذکور خلاف قانون و خارج از حدود اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

۱۴۰۰/۹/۶

شماره ۹۹۰۲۵۵۴

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۴۹۵ مورخ ۱۴۰۰/۶/۱۶ با موضوع: «با اعمال ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری نسبت به دادنامه شماره ۱۴۹۵ مورخ ۱۴۰۰/۶/۱۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری موافقت شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۷/۲۷ شماره دادنامه: ۱۴۹۵/۲ شماره پرونده: ۹۹۰۲۵۵۴

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای مصطفی اسکندری

موضوع شکایت و خواسته: اعمال مقررات ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین

دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ نسبت به دادنامه شماره ۱۴۹۵ -

۱۴۰۰/۶/۱۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مبنی بر تسری ابطال مصوبه ابطال شده به

زمان تصویب آن

گردش کار: ۱- با شکایت آقای مصطفی اسکندری و به موجب دادنامه شماره

۱۴۹۵ - ۱۴۰۰/۶/۱۶ بند ۱۳-۲ ضابطه تأسیس و اداره داروخانه‌ها مصوب سال ۱۳۹۵

چرا که فی مابین قیمت روز اعیانی با قیمت روز اعیانی تکمیل شده تفاوت فاحشی دارد. آنچه که مسلم است اینکه منظور مقنن نرخ روز تکمیل بوده است نه روز رسیدگی و اخذ جریمه. رعایت این موارد از اصول لازم‌الرعایه در تفسیر قوانین موضوعه بوده و نمی‌تواند توسط مجریان قانون نقض گردد.

همان گونه که تأیید خواهید فرمود هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به موجب آراء وحدت رویه شماره ۴۲- ۱۳۷۸/۲/۲۵ و ۲۱۰- ۱۳۸۷/۴/۲ خود مبنای جریمه تخلفات ساختمانی در محدوده شهرها (موضوع ماده ۱۰۰ قانون شهرداری) را تاریخ وقوع تخلف دانسته است. نظریه‌های مشورتی متعدد اداره حقوقی قوه قضاییه نیز من جمله نظریه‌های شماره ۷/۳۳۲۷- ۱۳۷۷/۱۱/۱۵ و ۷/۳۵۶۷- ۱۳۷۶/۵/۲۳ و ۷/۲۹۵۴- ۱۳۸۸/۵/۱۷ و ... نیز همین استدلال هیأت عمومی را تأیید و تصدیق می‌نماید. از سویی دلیلی منطقی و حقوقی نیز بر تفاوت موضوع در دایره حکومت ماده ۱۰۰ و ماده ۹۹ قانون شهرداری وجود نداشته و علی‌الاصول می‌بایست همانند یکدیگر اقدام گردند؛ که اگر چه همین برابری در قانون پیش‌بینی گردیده لیکن در مفاد بند ۸ دستورالعمل مورد تعرض قرار گرفته است.

دلایل مغایرت مفاد بند ۷ دستورالعمل به شرح زیر است: مفاد بند ۷ دستورالعمل با تبصره ۲ بند ۳ ماده ۹۹ قانون شهرداری در مغایرت صریح قرار دارد. همان گونه که تصدیق خواهید فرمود مقنن در تبصره ۲ بند ۳ ماده ۹۹ این اختیار را برای کمیسیون در نظر گرفته که با توجه به طرح جامع نسبت به صدور رأی تخریب یا جریمه اقدام نماید و هیچ تکلیفی بر انتخاب یکی از دو مورد مذکور برای کمیسیون در نظر نگرفته است. این در حالی است که دستورالعمل در بند ۷، کمیسیون را صرفاً مکلف به صدور رأی تخریب نموده است که همین موضوع در تعارض با مفاد تبصره مارالذکر می‌باشد. ایجاد تکلیف در حوزه اختیارات مقام تصویب‌کننده دستورالعمل خارج است. با عنایت به شرح بند (الف) تأیید می‌فرمایید که در جایی که مقنن مرجعی را مختار به انتخاب دانسته، مرجع صدور دستورالعمل حق ایجاد تکلیف نداشته و از این حیث مفاد تکلیفی بند ۷ دستورالعمل از حدود اختیارات وزارت کشور خارج می‌باشد. موضوع احراز یا عدم احراز مالکیت امری است ترافعی که نیازمند اظهارنظر محاکم عمومی است و از صلاحیت کمیسیون ماده ۹۹ خارج است. اتفاقاً همین موضوع در بند ۱۰ دستورالعمل نیز مورد تأکید قرار گرفته است، لیکن در بند ۷ در صلاحیت کمیسیون قرار گرفته است.

لازم به ذکر است که مفاد قسمت اخیر بند ۸ دستورالعمل نیز با قوانین جاری در تعارض می‌باشد. صلاحیت کمیسیون ماده ۹۹ و دایره اقدام آن به صورت استثنایی در قانون پیش‌بینی گردیده و افزودن بدان توسط دستورالعمل برخلاف قوانین تلقی می‌گردد که مقام اجرا صلاحیت چنین اقدامی را نداشته و نخواهد داشت. برخلاف کمیسیون ماده ۱۰۰ مقنن برای کمیسیون ماده ۹۹ رسیدگی مجدد (در صورت عدم پرداخت جریمه) را تجویز ننموده و تصدیق می‌فرمایید که مقنن در صورتی که نظر به این اقدام داشت همچون نص مذکور در ماده ۱۰۰ نسبت به انشاء قانون در ماده ۹۹ نیز اقدام می‌نمود و مطمئناً از عدم ذکر مفاد مربوطه به رسیدگی مجدد در صورت عدم پرداخت جریمه در تبصره‌های ماده ۱۰۰ در ماده ۹۹ با تبصره‌های آن که مورد اصلاح نیز قرار گرفته هدفی داشته است که با اقدامات وزارت کشور در تحریر بند ۷ دستورالعمل هدف قانونگذار نادیده گرفته شده و عمل مقنن عبث تلقی شده است. لذا با عنایت به موارد معنونه فوق‌الذکر ابطال بند ۷ و ۸ دستورالعمل نحوه برخورد با تخلفات ساختمانی در روستا مورد استدعاست. در پایان لازم به ذکر است که اینجانب مدعی مخالفت بندهای مورد اعتراض با شرع مقدس اسلام نمی‌باشم.

متن بندهای مقرر مورد شکایت به شرح زیر است:

” دستورالعمل اجرایی تبصره ۲ بند ۳ ماده ۲۹ قانون شهرداری

به منظور جلوگیری از هرگونه ساخت و ساز غیرمجاز و رسیدگی به تخلفات ساختمانی صورت گرفته در روستاها، شهرهای جدید (فاقد شهرداری)، شهرکها و خارج از حریم شهرها، کمیسیون موضوع تبصره ۲ بند ۳ ماده ۹۹ قانون شهرداری در هر استانداری به شرح ذیل تشکیل و به ترتیب مقرر در این دستورالعمل مبادرت به رسیدگی، صدور حکم و اجرای آن می‌نماید.

۷- کمیسیون مکلف است در صورت عدم رعایت هر یک از شرایط و بندهای مواد آیین‌نامه استفاده از اراضی، احداث بنا و تاسیسات در خارج از حریم شهرها و محدوده روستاها مصوب ۱۳۹۱/۲/۱۰ هیأت وزیران و در شهرهای جدید و شهرک‌های عدم رعایت کاربری، ضوابط و مقررات شهرسازی، طرح‌های تفصیلی و آماده سازی و همچنین مقررات ملی ساختمان، عدم رعایت اصول شهرسازی، فنی و بهداشتی و عدم

ناظر بر ثبت قرارداد خرید خدمتی در سامانه بر اساس قانون کار ممه‌ور به مهر انجمن به عنوان مدارک لازم جهت صدور پروانه مسئول فنی داروخانه، ابطال شد.

۲- آقای مصطفی اسکندری به موجب لایحه مورخ ۱۴۰۰/۶/۲۹ اعلام کرده است که در دادخواست تقدیمی ابطال مصوبه مذکور را از تاریخ تصویب و در اجرای ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری درخواست کرده بود، ولی این قسمت از خواسته رسیدگی نشده است.

۳- رسیدگی به این درخواست در اجرای فراز اول ماده ۳۵ آیین‌نامه اداره جلسات هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری به هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ارجاع می‌شود و با توجه به حدود صلاحیت و اختیارات هیأت عمومی دیوان عدالت اداری پرونده در دستور کار هیأت عمومی قرار می‌گیرد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۷/۲۷ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به موجب رأی شماره ۱۴۹۵ مورخ ۱۴۰۰/۶/۱۶ حکم به ابطال بند ۲- ۱۳ ضوابط تأسیس و اداره داروخانه‌ها مصوب سال ۱۳۹۵ به دلیل مغایرت با قانون و خارج از اختیار بودن آن صادر کرده است. با توجه به اینکه بند مذکور در زمان حاکمیت خود موجب تضییع حقوق اشخاص شده است، مستند به ماده ۳۵ آیین‌نامه اداره جلسات هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی مصوب سال ۱۳۹۳ با اعمال حکم مقرر در ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ نسبت به آن و تسری اثر ابطال بند فوق‌الاشاره به زمان صدور آن موافقت شد و بند ۱۳- ۲ از ضابطه تأسیس و اداره داروخانه‌ها مصوب سال ۱۳۹۵ از تاریخ تصویب آن ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - حکمتعلی مظفری

شماره ۰۰۰۰۳۵۵

۱۴۰۰/۹/۶

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۳۴۱ مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۸ با موضوع: «بندهای ۷ و ۸ دستورالعمل موضوع شماره ۱۱۲۰۹۶ - ۱۳۹۴/۸/۲۵ وزیر کشور با عنوان دستورالعمل اجرایی تبصره ۲ بند ۳ ماده ۹۹ قانون شهرداری، به لحاظ اینکه خلاف قانون و خارج از حدود اختیار بوده ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۸/۱۸ شماره دادنامه: ۲۳۴۱ شماره پرونده: ۰۰۰۰۳۵۵

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای محمدرضا یزدانی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بندهای ۷ و ۸ دستورالعمل اجرایی تبصره ۲

بند ۳ ماده ۹۹ قانون شهرداری موضوع بخشنامه شماره ۱۱۲۰۹۶ - ۱۳۹۴/۸/۲۵ وزیر کشور

گردش کار: شاکي به موجب دادخواست و لایحه تکمیلی ابطال بندهای ۷ و ۸

دستورالعمل اجرایی تبصره ۲ بند ۳ ماده ۹۹ قانون شهرداری موضوع بخشنامه شماره

۱۱۲۰۹۶ - ۱۳۹۴/۸/۲۵ وزیر کشور را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام

کرده است که:

” دلایل مغایرت بند ۸ دستورالعمل به شرح زیر است: مفاد قسمت اول بند ۸

دستورالعمل با نص مندرج در تبصره ۲ بند ۳ ماده ۹۹ قانون شهرداریها در مغایرت صریح

قرار دارد. آنچه که در تبصره ۲ بند ۳ ماده ۹۹ قانون شهرداریها مورد نظر مقنن بوده است

اخذ ۵۰ تا ۷۰ درصد قیمت روز اعیانی تکمیل شده بوده و این در حالی است که با حذف

قید تکمیل شده در مفاد دستورالعمل، منظور مقنن از نص تبصره مارالذکر محقق نخواهد شد.

تصدیق خواهید فرمود که مقنن از به کاربردن عبارات و اصطلاحات، منظور خاصی داشته

و این اقدام را از روی آگاهی انجام می‌دهد به همین لحاظ نیز مرجع تقنینی کشور از

به کار بردن قید تکمیل شده پس از قیمت روز اعیانی مطمئناً منظوری داشته است

شماره ۰۰۰۰۶۵۶

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰/۸/۱۸ مورخ ۱۴۰۰/۹/۲۷ با موضوع: «بند ۵ آیین‌نامه ساماندهی اشتغال فرزندان شهید و جانبازان ۲۵ درصد و بالاتر (موضوع تصویب‌نامه شماره ۴۱۴۵۹/۲۶۲۷۵۶ - هیأت وزیران) که دوره «کارروزی» را به عنوان یکی از حالت‌های استخدام به رسمیت شناخته و دستگاه‌های اجرایی را به انعقاد قرارداد کار معین با فرزندان شاهد و جانباز و سپس استخدام پیمانی آنان بعد از سه سال بدون شرکت و قبولی در آزمون استخدامی و بدون رعایت پست‌ها و نیازهای سازمانی و سهمیه و مجوزهای استخدامی ملزم کرده ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۸/۱۸ شماره دادنامه: ۲۳۴۲ شماره پرونده: ۰۰۰۰۶۵۶

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای سجاد کریمی پاشاکی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۵ آیین‌نامه ساماندهی اشتغال فرزندان شهید و جانبازان ۲۵ درصد و بالاتر موضوع تصویب‌نامه شماره ۴۱۴۵۹/۲۶۲۷۵۶ مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۲۷ هیأت وزیران

گردش کار: شاکي به موجب دادخواستی ابطال ماده ۵ آیین‌نامه ساماندهی اشتغال فرزندان شهید و جانبازان ۲۵ درصد و بالاتر موضوع تصویب‌نامه شماره ۴۱۴۵۹/۲۶۲۷۵۶ مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۲۷ هیأت وزیران را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

۱- بدواً در این ماده امر به بکارگیری کارورز از میان فرزندان شاهد و جانباز در دستگاه‌های اجرایی شده است این در حالی است که به کارگیری کارورز در دستگاه‌های اجرایی به ویژه در قانون مدیریت خدمات کشوری فاقد مبنای قانونی بوده و صراحتاً مخالف تبصره ۱ ماده ۵۱ و ماده ۵۲ می‌باشد که بیان می‌دارد:

«تبصره - هرگونه به کارگیری نیروی انسانی در دستگاه‌های اجرایی خارج از مجوزهای موضوع این ماده خلاف قانون محسوب و ممنوع می‌باشد و پرداخت هرگونه وجهی به افرادی که بدون مجوز به کار گرفته می‌شوند تصرف غیرقانونی در اموال عمومی محسوب می‌گردد.»

«ماده ۵۲ - هر نوع به کارگیری افراد در دستگاه‌های اجرایی به غیر از حالات مندرج در ماده ۴۵ و تبصره ماده ۳۲ این قانون ممنوع می‌باشد.»

از آنجا که هر نوع به کارگیری در دستگاه‌های اجرایی محدود به انواع موضوع ماده ۴۵ یعنی رسمی و پیمانی، تبصره ذیل ماده ۳۲ یعنی قراردادی و ماده ۱۲۴ یعنی کارگری می‌باشد، لذا جهتی برای به کارگیری نیروی کارورز در قانون مدیریت خدمات کشوری وجود نداشته و طرف شکایت عملاً به وضع قاعده اقدام کرده است بنابراین امر به جذب کارورز در دستگاه‌های اجرایی مغایر حصر ماده ۵۱ و ۵۲ قانون مدیریت خدمات کشوری است.

۲- در ماده معترض‌عنه صراحتاً ذکر شده است که دستگاه‌های اجرایی موظفند پس از طی دوره کارورزی فرزندان شاهد و جانباز نسبت به انعقاد قرارداد کار معین ... اقدام نمایند. اولاً: بر اساس ماده ۴۴ قانون مدیریت خدمات کشوری به کارگیری نیرو، «تاکید می‌شود به کارگیری نیرو» که اعم از استخدام و انواع دیگر آن از جمله به کارگیری نیروی قراردادی است، موکول به برگزاری آزمون با نشر آگهی عمومی است. لذا به کارگیری مشمولین مقرر معترض‌عنه بدواً با انعقاد قرارداد، قرارداد کارمعین، مخالف این ماده و نیز از حیث عدم ذکر الزام به رعایت سقف تبصره ذیل ماده ۳۲ قانون مدیریت خدمات کشوری و نیز اخذ مجوزات قانونی مورد نیاز آن مغایر این ماده نیز می‌باشد.

با عنایت به موارد مطروحه و مغایرت‌های مصرح و وصف جرم انگاری موضوع تبصره ذیل ماده ۵۱ قانون مدیریت خدمات کشوری در خصوص به کارگیری نیرو خارج از مجوزهای این قانون، ابطال کل ماده ۵ از مقرر موضوع شکایت را از قضات شریف هیأت عمومی دیوان عدالت اداری استدعا دارد.

متن مقرر مورد شکایت به شرح زیر است:

بسمه تعالی

با صلوات بر محمد و آل محمد

وزارت کار و امور اجتماعی - معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور

- بنیاد شهید و امور ایثارگران

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۲۶ بنا به پیشنهاد شماره ۴۱۰/۸۲۰/۳۰۵۱۱ -

۱۳۸۷/۸/۲۵ بنیاد شهید و امور ایثارگران و به استناد اصل ۱۳۸ قانون اساسی جمهوری

احراز مالکیت به قلع بنا و تاسیسات رأی دهد، در این صورت مهلت مناسبی که بیشتر از ۲ ماه نخواهد بود توسط کمیسیون برای اجرای رأی تعیین و به نحو مقتضی به ذینفع یا نماینده قانونی وی اعلام می‌شود. هرگاه ذینفع یا نماینده قانونی وی در مهلت مقرر اقدام به قلع بنا ننماید، مرجع صدور پروانه با همکاری نیروی انتظامی موظف به اجرای رأی قلع بنا می‌باشد.

۸ - چنانچه در بنای احداث شده توسط ذینفع یا نماینده قانونی، کاربری ملک و کلیه اصول شهرسازی، فنی و بهداشتی و سایر مقررات از جمله مواد آیین‌نامه استفاده از اراضی، احداث بنا و تاسیسات در خارج از حریم شهرها و محدوده روستاها مصوب ۱۳۹۱/۲/۱۰ هیأت وزیران رعایت شده باشد، کمیسیون پس از اخذ تأییدیه نظام مهندسی ساختمان در خصوص استحکام بنا می‌تواند نسبت به جریمه معادل ۵۰ تا ۷۰ درصد قیمت روز اعیانی اقدام نماید. مالک موظف است حداکثر ظرف ۲ ماه نسبت به پرداخت جریمه اقدام نماید. در صورتی که به ذینفع یا نماینده قانونی در مهلت مقرر از پرداخت جریمه خودداری نماید، مرجع صدور پروانه مکلف است مجدداً پرونده ملک را به کمیسیون ارجاع و تقاضای رأی تخریب نماید.

علی‌رغم ابلاغ دادخواست و ضامنه آن به وزارت کشور، تا زمان رسیدگی به پرونده در جلسه هیأت عمومی، پاسخی از آن وزارتخانه واصل نشده است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۱۸ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

اولاً: کمیسیون موضوع تبصره ۲ بند ۳ ماده ۹۹ قانون شهرداری متشکل از نمایندگان وزارت کشور، قوه قضائیه و وزارت مسکن و شهرسازی است و وضع دستورالعمل درخصوص تکالیف و آیین فعالیت کمیسیون مذکور توسط وزارت کشور که صرفاً یکی از مراجع سه‌گانه یادشده است، مبنای قانونی ندارد. ثانیاً: با توجه به اصل ۵۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که بیان می‌دارد: «اعمال قوه مقننه از طریق مجلس شورای اسلامی است که از نمایندگان منتخب مردم تشکیل می‌شود...»، قانونگذاری و تعیین حق و تکلیف برای مراجع اختصاصی اداری صرفاً در صلاحیت قانونگذار است و در نتیجه تعیین تکالیف مندرج در بند ۷ دستورالعمل مورد شکایت که اعلام می‌دارد: «کمیسیون مکلف است... در صورت عدم رعایت کاربری، ضوابط و مقررات شهرسازی، طرح‌های تفصیلی و آماده‌سازی و همچنین مقررات ملی ساختمان، عدم رعایت اصول شهرسازی، فنی و بهداشتی و عدم احراز مالکیت، به قلع بنا و تاسیسات رأی دهد» و یا تعیین مهلت حداکثر دو ماهه توسط کمیسیون برای اجرای رأی قلع بنا می‌شود، خارج از صلاحیت مرجع وضع‌کننده مقرر است. ثالثاً: بر مبنای تبصره ۲ بند ۳ ماده ۹۹ قانون شهرداری، کمیسیون می‌تواند نسبت به صدور رأی قلع بنا یا جریمه معادل ۵۰ درصد تا ۷۰ درصد قیمت روز اعیانی تکمیل شده اقدام نماید و این در حالی است که در بند ۷ دستورالعمل مورد شکایت صرفاً به اختیار صدور رأی توسط کمیسیون درخصوص قلع بنا و تاسیسات تصریح شده و بر اساس بند ۸ دستورالعمل مورد شکایت نیز میزان جریمه صرفاً معادل «۵۰ تا ۷۰ درصد قیمت روز اعیانی» تعیین شده و وصف «تکمیل شده» از «اعیانی» حذف گردیده که این مغایر با متن صریح قانون مزبور است. رابعاً: با توجه به اینکه ارجاع مجدد پرونده به کمیسیون که در تبصره ۲ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری به آن تصریح شده، ناظر به مواردی است که «اضافه بنا زائد بر مساحت زیربنای مندرج در پروانه ساختمانی واقع در حوزه استفاده از اراضی مسکونی» باشد و موضوع آن منصرف از موضوع تبصره ۲ بند ۳ ماده ۹۹ قانون شهرداری است، بنابراین اخذ وحدت ملاک از تبصره ۲ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری در رابطه با کمیسیون موضوع ماده ۹۹ قانون مذکور فاقد وجهت قانونی بوده و بند ۸ دستورالعمل مورد شکایت که بیان می‌دارد: «در صورتی که ذینفع یا نماینده قانونی در مهلت مقرر از پرداخت جریمه خودداری نماید، مرجع صدور پروانه مکلف است مجدداً پرونده ملک را به کمیسیون ارجاع و تقاضای رأی تخریب نماید»، مغایر با قانون و خارج از حدود اختیار است. بنا به مراتب فوق، بندهای ۷ و ۸ دستورالعمل موضوع شماره ۱۱۲۰۹۶ - ۱۳۹۴/۸/۲۵ وزیر کشور با عنوان دستورالعمل اجرایی تبصره ۲ بند ۳ ماده ۹۹ قانون شهرداری، خلاف قانون و خارج از حدود اختیار بوده و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - حکمتعلی مظفری

اسلامی ایران آیین‌نامه ساماندهی اشتغال فرزندان شاهد و جانبازان بیست و پنج درصد و بالاتر را به شرح زیر موافقت نمود:

آیین‌نامه ساماندهی اشتغال فرزندان شاهد و جانبازان بیست و پنج درصد و بالاتر ماده ۵ - دستگاه‌های اجرایی موظفند پس از طی دوره کارورزی فرزندان شاهد و جانباز نسبت به انعقاد قرارداد کارمعی و پس از سه سال با رعایت قانون، نسبت به استخدام پیمانی آنها اقدام نمایند. - معاون اول رئیس جمهور

علی رغم ارسال و ابلاغ نسخه دوم دادخواست و ضامن آن برای طرف شکایت تا زمان رسیدگی به پرونده هیچ پاسخی واصل نشده است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۱۸ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

براساس ماده ۴۵ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب سال ۱۳۸۶، استخدام در دستگاه‌های اجرایی به دو روش رسمی و پیمانی است. همچنین مطابق تبصره ماده ۳۲ قانون مذکور: «دستگاه‌های اجرایی می‌توانند در شرایط خاص با تأیید سازمان تا ده درصد پستهای سازمانی مصوب، بدون تعهد استخدامی و در سقف اعتبارات مصوب افرادی را به صورت ساعتی یا کار معین برای حداکثر یک سال به کار گیرند» و به موجب همین قانون: «به کارگیری نیروی انسانی در برخی از مشاغل که سازمان اعلام می‌دارد در سقف پستهای سازمانی مصوب و مجوزهای استخدامی براساس قانون کار امکان‌پذیر می‌باشد.» بنا به مراتب فوق، ماده ۵ آیین‌نامه ساماندهی اشتغال فرزندان شهید و جانبازان ۲۵ درصد و بالاتر (موضوع تصویب‌نامه شماره ۴۱۴۵۹/۲۶۲۷۵۶ - ۱۳۸۸/۱۲/۲۷ هیأت وزیران) که دوره «کارورزی» را به عنوان یکی از حالت‌های استخدام به رسمیت شناخته و دستگاه‌های اجرایی را به انعقاد قرارداد کار معین با فرزندان شاهد و جانباز بدون رعایت قیود و شروط مندرج در تبصره ماده ۳۲ قانون مدیریت خدمات کشوری و سپس استخدام پیمانی آنان بعد از سه سال بدون شرکت و قبولی در آزمون استخدامی و بدون رعایت پستها و نیازهای سازمانی و سهمیه و مجوزهای استخدامی ملزم کرده، مغایر با موازین قانونی مذکور و خارج از حدود اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - حکمتعلی مظفری

شماره ۰۰۰۰۳۹۴

۱۴۰۰/۹/۶

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۳۳۴۳/۰۵۸۱۲۳۴۳/۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۳۴۳ مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۸ با موضوع: «بند ۶ - ۲ دستورالعمل اجرایی شماره ۹۳/۴۰۴/۸۷۲۳ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۵ بانک کشاورزی مبنی بر اینکه تسهیلات اعطایی به سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی و سهم سازمان قراردادهای وجوه اداره شده و صندوق توسعه ملی، مشمول این دستورالعمل نمی‌باشد از تاریخ تصویب ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۸/۱۸ شماره دادنامه: ۲۳۴۳ شماره پرونده: ۰۰۰۰۳۹۴

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکلی: آقای سیروس غفاری

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند ۶ - ۲ دستورالعمل اجرایی شماره ۹۳/۴۰۴/۸۷۲۳

۱۳۹۹/۱۲/۵ بانک کشاورزی

گردش کار: شاکلی به موجب دادخواستی ابطال بند ۶ - ۲ دستورالعمل اجرایی شماره ۹۳/۴۰۴/۸۷۲۳ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۵ بانک کشاورزی را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

" با سلام و احترام اینجانب سیروس غفاری ورثه مرحوم غفاری به استحضار عالی می‌رساند که مرحوم پدرم جهت طرح آب و خاک اقدام به انعقاد قرارداد مشارکت مدنی به شماره تسهیلات ۸۶۶۸۷۷۶۴۵ از محل منابع صندوق توسعه ملی و شماره تسهیلات ۸۶۶۸۷۷۲۹ از محل منابع بانک به شماره قرارداد ۱۱۷۵۴/۳۱/۲۸۱۴/۱۱۷۵۴ مورخ ۲۳/۷/۰۸۱۱۷۵۴/۳۱/۲۸۱۴/۱۱۷۵۴ از محل منابع بانک به شماره قرارداد ۱۱۷۵۴/۳۱/۲۸۱۴/۱۱۷۵۴ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۱۶ با بانک کشاورزی شعبه شهر صاحب کردستان در کلاس پرونده ۱۱۷۵۴ - ۱۳۹۶/۱۲/۱۶ با بانک کشاورزی شعبه شهر صاحب کردستان

با کد ۲۸۱۴ نموده است. در مورخ ۱۴۰۰/۱/۵ نسبت به بازپرداخت وام اقدام نموده‌ام. با استناد به بند (خ) ماده ۳۳ قانون برنامه ششم توسعه و ردیف الحاقی به بند (و) تبصره ۲ لایحه بودجه ۱۴۰۰ و تأییدیه کارگروه بند (خ) ماده ۳۳ قانون برنامه ششم توسعه شهرستان سقز مبنی بر تأیید خسارت وارده به فعالیت کشاورزی انجام شده به نظر می‌رسد ۱۰۰ درصد تسهیلات شماره ۸۶۶۸۷۷۶۴۵ اعطایی از محل منابع صندوق توسعه ملی مشمول بخشش سود و کارمزد و جریمه می‌گردد ولی بانک کشاورزی شعبه صاحب با استناد به دستورالعمل اجرایی بند (خ) ماده ۳۳ قانون برنامه ششم توسعه ادارات مرکزی بانک کشاورزی به شماره ۹۳/۴۰۴/۸۷۲۳ - ۱۳۹۹/۱۲/۵ تسهیلات اعطایی از محل منابع صندوق توسعه ملی را مشمول بند (خ) ماده ۳۳ قانون برنامه ششم توسعه تلقی نموده است و نسبت به دریافت مبلغ ۸۸۱/۹۱۹/۱۹۱ ریال که شامل ۵۸۳/۵۰۰/۰۰۰ ریال بابت اصل وام و ۵۹/۸۳۷/۸۰۸ ریال بابت سود، پس از سررسید و ۱۷۸/۹۳۶/۰۳۷ ریال بابت سود تا سررسید و ۵۹/۶۴۵/۳۴۶ ریال بابت وجه التزام اقدام نموده است و ریاست بانک کشاورزی شعبه صاحب اظهار نموده است که با استناد به بند ۶ - ۲ دستورالعمل اجرایی بند (خ) ماده ۳۳ تسهیلات اعطایی از محل منابع صندوق توسعه ملی مشمول بند (خ) ماده ۳۳ قانون برنامه ششم توسعه نمی‌گردد و به نظر می‌رسد دستورالعمل مورد استناد بانک کشاورزی شعبه صاحب با بند (خ) ماده ۳۳ قانون برنامه ششم توسعه و ردیف الحاقی به بند (و) تبصره ۲ لایحه بودجه ۱۴۰۰ مغایرت دارد و تقاضای ابطال دستورالعمل بانک کشاورزی به منظور اینکه تسهیلات اعطایی از محل منابع صندوق توسعه ملی شامل بند (ج) ماده ۳۳ قانون برنامه ششم توسعه گردد را دارم.

۲- بانک کشاورزی شعبه صاحب به منظور وصول مطالبات خود نسبت به انعقاد قرارداد با شرکت حامی مهر پیشگام و صدور اجراییه از طریق آن شرکت اقدام نموده است و این در حالی است که اینجانب به اجراییه صادره معترض و هم اکنون اعتراض اینجانب نسبت به اجراییه صادره به هیأت نظارت اداره ثبت ارجاع و تاکنون تصمیم‌گیری نشده است ولی اینجانب در مورخ ۱۴۰۰/۱/۷ نسبت به تسویه کامل مطالبات اقدام و بانک کشاورزی شعبه صاحب نسبت به دریافت مبلغ ۸۸/۷۳۶/۹۰۰ ریال (هشتاد و هشت میلیون و هفتصد و سی و شش میلیون و نهصد ریال) بابت هزینه اجرایی اقدام نموده است و پرداخت هزینه اجرایی موصوف به این علت بود که تسویه مطالبات را منوط به پرداخت هزینه اجرایی محاسبه شده توسط بانک کشاورزی نموده بودند و اینجانب ناچاراً نسبت به پرداخت آن اقدام نموده‌ام و با استناد به بند (ب) ماده ۱۱۷ قانون برنامه ششم توسعه چنانچه پس از صدور اجراییه و ابلاغ آن طرفین با یکدیگر توافق کنند، به نحوی که به ختم پرونده اجرایی منتهی شود، موضوع اخذ حق‌الاجرا منتفی است به نظر می‌رسد هزینه اجرایی دریافت شده مغایر با بند ب ماده ۱۱۷ قانون برنامه ششم توسعه است و هزینه اجرایی دریافت شده من غیرحق تلقی می‌گردد و صرف صدور اجراییه منجر به استحقاق هزینه اجرایی به مبلغ ۸۸/۷۳۶/۹۰۰ ریال نمی‌گردد و تقاضای الزام بانک کشاورزی شعبه صاحب به اجرای بند (پ) ماده ۱۱۷ قانون برنامه ششم توسعه را دارم.

متن مقرر مورد شکایت به شرح زیر است:

" مدیریت شعب بانک در استان

موضوع: دستورالعمل اجرایی بند (خ) ماده ۳۳ قانون برنامه ششم توسعه

با سلام و احترام، پیرو دستورالعمل اجرایی بند (خ) ماده ۳۳ قانون برنامه ششم توسعه به شماره ۸۳/۴۰۴/۱۴۸۰ - ۱۳۹۸/۳/۴ و با عنایت به تصویب‌نامه اصلاحی شماره ۱۳۹۸/۲/۴ - ۹۸/۲۷۴۲۶ شماره ۱۳۹۹/۸/۲۱ هیأت وزیران و نامه شماره ۹۸/۲۷۴۲۶ - ۱۳۹۸/۲/۴ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران دستورالعمل اجرایی بند قانونی یاد شده به شرح زیر برای استحضار و اقدام ابلاغ می‌شود.

- بند ۶ - ۲ دستورالعمل اجرایی شماره ۹۳/۴۰۴/۸۷۲۳ بانک کشاورزی:

«۶ - ۲- تسهیلات اعطایی به سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی و سهم سازمان قراردادهای وجوه اداره شده و صندوق توسعه ملی، مشمول این دستورالعمل نمی‌باشد.

تبصره: ۱- سهم بانک در تسهیلات تلفیقی پرداختی از محل صندوق توسعه ملی و سهم بانک در تسهیلات تلفیقی پرداختی از محل منابع وجوه اداره شده، در صورتیکه براساس مصوبات صادره از سوی کارگروه اعتباری دارای قرارداد جداگانه باشند، مشمول دستورالعمل اجرایی بند (خ) ماده ۳۳ قانون برنامه ششم توسعه بوده و از محل دستورالعمل بند قانونی یاد شده قابل مساعدت می‌باشد.

تبصره ۲- سهم سازمان تسهیلات پرداختی از محل منابع صندوق توسعه ملی و سهم سازمان تسهیلات پرداختی از محل منابع وجوه اداره شده مشمول مزایای بند (خ) ماده ۳۳ قانون برنامه ششم توسعه نمی‌باشد لیکن چنانچه منابع یاد شده مطابق قوانین و مقررات ذیربط تغییر ماهیت داده و طبق قرارداد جدید به منابع داخلی بانک تبدیل شده

به کار رفته و دلالت بر عمومیت حکم مقرر در این بند دارد و با عنایت به اینکه منابع پرداخت تسهیلات به کشاورزان تأثیری در شمول حکم مقرر در بند (خ) ماده ۳۳ قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران نسبت به آنها ندارد و با لحاظ این موضوع که هیأت عمومی دیوان عدالت اداری پیشتر و به موجب رأی شماره ۷۴۰ الی ۷۴۸ و ۷۶۴ الی ۷۶۸ مورخ ۱۴۰۰/۳/۱۸ مقررات مشابهی را که توسط هیأت وزیران و بانک مرکزی وضع شده و به موجب مصوبات شماره ۵۶۴۰/۸/۶۲ هـ مورخ ۱۳۹۸/۱/۵، ۱۳۹۸/۱۲/۱۶/۱۲۴۴۱۶ ت/۵۶۰۵۶ مورخ ۱۳۹۷/۹/۲۱ و ۹۷/۳۸۱۳۲۰ مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۲۶ ابلاغ شده بود، به جهت اینکه منابع پرداخت تسهیلات به کشاورزان تأثیری در شمول حکم مقرر در بند (خ) ماده ۳۳ قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران نسبت به آنها ندارد، ابطال کرده است؛ بنابراین بند ۶ - ۲ دستورالعمل اجرایی شماره ۹۳/۴۰۴/۸۷۲۳ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۵ بانک کشاورزی در مغایرت با بند قانونی یادشده و مفاد دادنامه فوق‌الاشاره هیأت عمومی دیوان عدالت اداری است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - حکمتعلی مظفری

شماره ۵۹۵۰۰۰۰ ۱۴۰۰/۹/۶

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۳۴۴ مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۸ با موضوع: «عبارت «با مراجعه به دفاتر قانونی بانک/مؤسسه اعتباری، مبلغ تسهیلات اعطایی را مشخص و در اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم، جریمه‌ای معادل یک درصد (۱٪) مبلغ تسهیلات را مطالبه نماید.» از جزء (الف) بند (۵) بخشنامه شماره ۲۰۰/۴۷۴ - ۱۳۹۲/۱/۲۱ سازمان امور مالیاتی کشور از تاریخ تصویب ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیر کل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - یدالله اسمعیلی‌فرد

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۰/۸/۱۸ شماره دادنامه: ۲۳۴۴ شماره پرونده: ۰۰۰۰۵۹۵

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای بهمن زبردست

موضوع شکایت و خواسته: ابطال عبارت «با مراجعه به دفاتر قانونی بانک/مؤسسه اعتباری، مبلغ تسهیلات اعطایی را مشخص و در اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم، جریمه‌ای معادل یک درصد (۱٪) مبلغ تسهیلات را مطالبه نماید.» از جزء (الف) بند ۵ بخشنامه شماره ۲۰۰/۴۷۴ - ۱۳۹۲/۱/۲۱ سازمان امور مالیاتی کشور

گردش کار: شاکي به موجب دادخواستی ابطال عبارت «با مراجعه به دفاتر قانونی بانک/مؤسسه اعتباری، مبلغ تسهیلات اعطایی را مشخص و در اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم، جریمه‌ای معادل یک درصد (۱٪) مبلغ تسهیلات را مطالبه نماید.» از جزء (الف) بند ۵ بخشنامه شماره ۲۰۰/۴۷۴ - ۱۳۹۲/۱/۲۱ سازمان امور مالیاتی کشور را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«با سلام و احترام به استحضار می‌رساند، در جزء (الف) بند ۵ بخشنامه شماره ۲۰۰/۴۷۴ - ۱۳۹۲/۱/۲۱ سازمان امور مالیاتی مقرر شده، در صورت خودداری بانکها یا مؤسسات اعتباری از اعلام رقم تسهیلات/تعهدات، اداره امور مالیاتی رسیدگی‌کننده به پرونده مالیاتی بانک/مؤسسه اعتباری باید «با مراجعه به دفاتر قانونی بانک/مؤسسه اعتباری، مبلغ تسهیلات اعطایی را مشخص و در اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم، جریمه‌ای معادل یک درصد (۱٪) مبلغ تسهیلات را مطالبه نماید.» در واقع سازمان امور مالیاتی با این حکم عدم انجام تکلیف ادعایی موضوع تبصره ۱ ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم را مشمول جرایم عدم انجام تکلیف مربوط به عدم ارائه فهرست معاملات موضوع ماده ۱۶۹ مکرر سابق، که حال با ماده ۱۶۹ کنونی این قانون جایگزین شده نموده، که به دلایل زیر خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات سازمان امور مالیاتی به نظر می‌رسد.

۱- در تبصره ۱ ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم و نیز ضوابط اجرایی آن، اصولاً بانکها یا مؤسسات اعتباری مکلف به اعلام رقم تسهیلات به سازمان امور مالیاتی نشده‌اند که با اداره نکردن آن مستوجب جریمه‌ای باشند، حکم به جریمه کردن در مورد چنین

باشند. شمول مزایای دستورالعمل موصوف بر تسهیلات موضوع قرارداد جدید که مبتنی بر منابع داخلی بانک است امکان‌پذیر می‌باشد.»

در پاسخ به شکایت مذکور، اداره کل حقوقی بانک کشاورزی به موجب لایحه شماره ۱۴۰۰/۴/۶ - ۰۰۲/۵۰۲/۱۶۲۹ توضیح داده است که:

۱- آقای سیروس غفاری احدی از ورثه مرحوم محمد غفاری از بدهکاران شعبه صاحب این بانک می‌باشد که در سال ۱۳۹۶ تسهیلات طرح آب و خاک به مبلغ ۱/۲۹۰ میلیون ریال به نسبت مساوی سهم بانک با نرخ ۱۸٪ و سهم صندوق توسعه ملی با نرخ ۱۰٪ دریافت و به علت عدم تادیه دین بانک نسبت به صدور اجراییه اقدام و قبل از انجام مزایده مورد رهن، ورثه در مورخ ۱۴۰۰/۱/۷ به بانک مراجعه و نسبت به تسویه بدهی سهم بانک با استفاده از دستورالعمل بند (خ) ماده ۳۳ قانون برنامه ششم توسعه اقدام و مبلغ ۳۶۴ میلیون از مزایای دستورالعمل مزبور در خصوص بخشودگی سود و جرایم استفاده نموده است و در خصوص تسهیلات سهم صندوق توسعه ملی، به استناد تصویب‌نامه شماره ۶۳۹۰۳/ت/۵۷۹۶۰ هـ - ۱۳۹۹/۶/۱۰ هیأت وزیران و نامه شماره ۶۱۵۲۹۳ - ۱۳۹۹/۱۱/۱۸ سازمان برنامه و بودجه کشور و نامه شماره ۹۹/۳۷۷۱۵۸ - ۱۳۹۹/۱۱/۲۵ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، تسهیلات مذکور مشمول بخشودگی، سود و جرایم دستورالعمل بند (خ) ماده ۳۳ قانون برنامه ششم توسعه نمی‌گردد، لذا با توجه به اقدام این بانک وفق مقررات قانونی، ادعای ایشان واهی و فاقد وجهت قانونی می‌باشد.

۲- بنابر ادعای نامبرده مبنی بر دریافت حق الاجرا از سوی این بانک، لازم به ذکر است، بانک کشاورزی به علت عدم پرداخت بدهی توسط مرحوم غفاری به استناد دستورالعمل ناظر بر چگونگی ارتباط بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی با شرکتهای ساماندهی وصول مطالبات معوق مورخ ۱۳۸۷/۳/۲ بانک مرکزی نسبت به صدور اجراییه از طریق عقد قرارداد با شرکت حامی مهر پیشگام که مسئولیت وصول مطالبات مشکوک‌الوصول این بانک را به عهده دارد اقدام نموده و در قراردادهای رهنی و داخلی، بدهکار این اختیار را به بانک تفویض نموده که در صورت توسل به اقدامات قانونی در راستای وصول مطالبات، هزینه‌های متعلقه از بدهکار در راستای ماده ۱۰ قانون مدنی اخذ گردد، که در همین راستا مبلغ ۸۰ میلیون ریال حق الزحمه کارگزاری از ورثه بدهکار اخذ گردیده و هزینه مزبور برخلاف ادعای خواهان که عنوان شده به عنوان حق الاجرا دریافت گردیده است. حق الزحمه کارگزاری بوده و ربطی به حق الاجرا که به اجرا ثبت تعلق می‌گیرد نداشته و تاکنون هزینه‌ای بابت حق الاجرا از ورثه بدهکار نیز اخذ نگردیده است.

۳- در اینجا ذکر این نکته لازم به توضیح می‌باشد که اقدامات بانک کشاورزی در راستای مقررات قانونی و نیز مصوباتی است که الساعه مورد اعتراض خواهان قرار گرفته است و همان گونه که مستحضر می‌باشند تا زمانی که مصوبات باقی و جاری باشند، دستگاه‌های اجرایی مکلف به تبعیت از آنها هستند. از طرفی مصوبات مورد اشاره و متنازع فیه صادره از این بانک نمی‌باشند که ورود بانک در این مرحله محمل قانونی داشته باشد و ورود بانک در این دعوا فاقد وجهت می‌باشد.

۴- از سویی با عنایت به اینکه طرف قرار دادن بانک کشاورزی در این دعوا به استناد اقدامات اجرایی بوده است، بنابراین حسب وظایف و اختیارات تفویضی مراجع، بایست به طرفیت احدی از شعب دیوان عدالت اداری مطرح می‌گردید نه شعب عمومی دیوان عالی کشور که وظایف و اختیارات خطیر دارند و رسیدگی به دعاوی که جنبه بررسی با ماهیت اجرایی دارد از حوصله هیأت عمومی دیوان عدالت اداری خارج است و خواهشمند است نسبت به این بانک قرار رد شکایت صادر گردد.

لذا نظر به مراتب فوق با توجه به اینکه کلیه اقدامات این بانک وفق موازین قانونی بوده و ادعای نامبرده واهی و فاقد وجهت قانونی است و دعاوی متوجه بانک کشاورزی از مصادیق خارج از رسیدگی در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری می‌باشد، تقاضای رد دعاوی نامبرده را استدعا دارد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۱۸ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

به موجب بند (خ) ماده ۳۳ قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۹۵، «بخشودگی سود و کارمزد و جریمه وام‌های دریافتی کشاورزان خسارت دیده از حوادث غیرمترقبه و امهال اصل وام آنان به مدت سه سال و تعیین میزان خسارت توسط کارگروهی متشکل از جهاد کشاورزی، بانک مربوطه و فرمانداری شهرستان»، یکی از تکالیف دولت است و با توجه به اینکه عبارت «وام‌های دریافتی کشاورزان خسارت دیده» در بند قانونی فوق به صورت مطلق و بدون قید خاصی

گرفته است. بر این اساس در دستور العمل مربوط به ماده ۱۲۰ قانون برنامه پنجم توسعه مصادیق اطلاعاتی که باید از سوی دستگاه‌های اجرایی در اختیار سازمان امور مالیاتی کشور قرار گیرد، صراحتاً تعیین شده است. ضمناً در ماده ۱۶۹ مکرر نیز اختیار تعیین رویه‌های اجرایی مربوط به دریافت صورتحساب، فرم‌ها، اوراق مربوط و فهرست معاملات به سازمان امور مالیاتی تفویض گردیده است. بنابراین سازمان امور مالیاتی کشور اختیارات قانونی را برای ملزم نمودن بانکها و سایر مؤسسات اعتباری به اعلام مبلغ تسهیلات و تعهدات در چارچوب رویه‌ها و فرم‌های مورد نظر را دارا می‌باشد.

با این وجود، به موجب قسمت اخیر بند (۱) بخشنامه شماره ۲۰۰/۴۰۰/۱۳ - ۱۴۰۰/۲/۲۹ رییس کل سازمان امور مالیاتی کشور مقرر شده است: «ادارات امور مالیاتی مجاز به مطالبه جریمه موضوع ماده ۱۶۹ اصلاحی مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱ قانون مالیات‌های مستقیم از بابت عدم ارائه فهرست تسهیلات بانکی از مؤدیان ذی‌ربط نمی‌باشند». بدین ترتیب مطالبه جریمه موضوع جزء (الف) بند ۵ بخشنامه یادشده، حسب تاریخ تعیین شده برای آن بخشنامه (تاریخ ۱۳۹۵/۱/۱) توسط ادارات امور مالیاتی منع شده است. افزون بر آن، به نسخ «مفاد جزء «الف» بند ۵ بخشنامه شماره ۲۰۰/۴۷۴ - ۱۳۹۲/۱/۲۱» موضوع مطالبه جریمه‌های معادل یک درصد (۱٪) مبلغ تسهیلات از بانک‌ها یا مؤسسات اعتباری» که موضوع خواسته شاکی می‌باشد به موجب مندرجات ذیل بخشنامه اخیرالذکر (مقرره‌های منسوخ شده) تصریح شده است. لذا شکایت شاکی مشمول حکم ماده ۸۵ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری می‌باشد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۱۸ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

اولاً: بخشنامه شماره ۲۰۰/۴۷۴ - ۱۳۹۲/۱/۲۱ سازمان امور مالیاتی کشور در راستای اجرای فرآیند صدور گواهی موضوع تبصره (۱) ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم صادر شده و در این بخشنامه، جریمه موضوع ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم (مصوب سال ۱۳۸۰) در صورت عدم ارائه صورتحساب تسهیلات، موضوع بررسی قرار گرفته و این در حالی است که مستفاد از ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم و تبصره آن این است که در صورت مهیا بودن شرایط، باید گواهی یادشده صادر شود و در صورت عدم ارائه صورتهای مالی گواهی مزبور صادر نمی‌شود. ثانیاً: شمول جریمه موضوع ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۸۰ (اصلاحی ۱۳۹۴/۴/۳۱) بر تسهیلات اعطایی توسط بانکها و مؤسسات اعتباری، مبنایی ندارد. زیرا براساس بند (ج) ماده (۱) آیین‌نامه اجرایی تبصره ۳ ماده ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱ در تعریف معامله آمده است: «هرگونه فعالیت اعم از تجاری و غیرتجاری که منجر به خرید کالا و خدمات و دارایی یا تحصیل درآمد در ازای فروش کالا و دارایی یا ارائه خدمات برای اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل قانون یادشده می‌شود» و درخصوص شمول این تعریف بر تسهیلات به نحو انطباقی تردید حاصل است. ثالثاً: طبق مفاد ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم و تبصره آن، اصولاً سازمان امور مالیاتی برای مراجعه به بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری جهت بررسی اسناد و قراردادهای تسهیلات حقی ندارد و در صورت ارائه فهرست معاملات، گواهی موضوع ماده یادشده را صادر می‌نماید. رابعاً: بخشی از بانکها که دولتی هستند، اصولاً وفق ماده ۲ قانون مالیات‌های مستقیم مشمول مقررات این قانون نیستند و این در حالی است که در مقرره مورد شکایت علی‌الاطلاق به حق مراجعه مأمور مالیاتی به کلیه بانکها تصریح شده است. خامساً به موجب بخشنامه شماره ۲۰۰/۱۴۰۰/۱۳ - ۱۴۰۰/۲/۲۹، سازمان امور مالیاتی از این حکم (مراجعه به بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری و تعیین جریمه موضوع ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم) عدول کرده و به صراحت بیان کرده است که بانکها و مؤسسات یادشده از شمول ارسال فهرست معاملات خارج هستند و ادارات امور مالیاتی مجاز به مطالبه جریمه موضوع ماده ۱۶۹ قانون مذکور نیستند و همین عدول مرجع تصویب‌کننده از نظر قبلی خویش، دلالت بر صحیح نبودن موضوع سابق دارد. بنا به مراتب فوق، عبارت «با مراجعه به دفاتر قانونی بانک/ مؤسسه اعتباری، مبلغ تسهیلات اعطایی را مشخص و در اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم، جریمه‌های معادل یک درصد (۱٪) مبلغ تسهیلات را مطالبه نماید.» از جزء (الف) بند (۵) بخشنامه شماره ۲۰۰/۴۷۴ - ۱۳۹۲/۱/۲۱ سازمان امور مالیاتی کشور خلاف قانون و خارج از حدود اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - حکمتعلی مظفری

تکلیف ادعایی و خلاف قانونی، مصداق نقض قاعده قبح عقاب بلابیان و اصل قانونی بودن جرایم و مجازات‌ها است.

۲- وفق تبصره ۱ ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم، «ضوابط اجرایی این تبصره توسط سازمان امور مالیاتی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین و ابلاغ خواهد شد.» لذا هرگونه تعیین و ابلاغ جریمه در خصوص عدم انجام تکلیف این تبصره توسط سازمان امور مالیاتی، بدون تأیید بانک مرکزی، از اساس خلاف نص صریح تبصره مذکور و خارج از حدود اختیارات سازمان امور مالیاتی است.

۳- جریمه عدم ارائه فهرست معاملات موضوع ماده ۱۶۹ مکرر سابق و ماده ۱۶۹ کنونی، هر دو در خصوص خرید و فروش بوده شامل تسهیلات بانکی نمی‌شود و موارد زیادی نیز موید این امر است. از جمله ذکر جریمه مربوط به عدم صدور صورتحساب، هم در ماده ۱۶۹ مکرر سابق و هم در ماده ۱۶۹ کنونی، همچنین ردیف ۳ موارد عدم شمول دستورالعمل اجرایی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم در بخشنامه ۲۰۰/۲۳۹۹۷/ص - ۱۳۹۲/۱۲/۲۷ سازمان امور مالیاتی که حتی سود و کارمزد بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی را هم مشمول درج در فهرست معاملات ندانسته، چه رسد به خود تسهیلات اعطایی.

۴- اگر بر فرض محال، حتی تسهیلات اعطایی بانکها جزو مواردی هم بود که باید در فهرست معاملات موضوع ماده ۱۶۹ مکرر سابق و ماده ۱۶۹ کنونی به سازمان مالیاتی اعلام می‌شد. باز هم تعلق جریمه یک درصد مربوط به عدم ذکر تسهیلات در فهرست معاملات، باید با رعایت ترتیبات قانونی ماده ۱۶۹ مکرر سابق و ماده ۱۶۹ کنونی که در دستورالعمل‌های این مواد ذکر شده اعمال می‌شد. نه در موارد دیگری مانند پاسخ استعلام تبصره ۱ ماده ۱۸۶.

در پایان عرایض درخواست ابطال عبارت «با مراجعه به دفاتر قانونی بانک/ مؤسسه اعتباری، مبلغ تسهیلات اعطایی را مشخص و در اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم، جریمه‌های معادل یک درصد (۱٪) مبلغ تسهیلات را مطالبه نماید.» را از جزء (الف) بند ۵ بخشنامه شماره ۲۰۰/۴۷۴ - ۱۳۹۲/۱/۲۱ سازمان امور مالیاتی، به دلیل مغایرت‌های قانونی ذکر شده و نیز خارج بودن از حدود اختیارات سازمان امور مالیاتی داشته، همچنین به دلیل تضییع حقوق مؤدیان با اعمال جریمه‌های اساساً غیرقانونی، درخواست اعمال ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری را نیز دارم.

متن مقرره مورد اعتراض به شرح زیر است:

« بند (۵) بخشنامه شماره ۲۰۰/۴۷۴ - ۱۳۹۲/۱/۲۱ سازمان امور مالیاتی کشور:

«۵- در صورت خودداری بانک‌ها یا مؤسسات اعتباری از اعلام رقم تسهیلات/ تعهدات، مقتضی است به روال جاری قانونی، بدهی مالیاتی قطعی شده مودی وصول و گواهی مربوط، صادر گردد و یا در صورت وجود منع قانونی برای صدور گواهی، مطابق بندهای (۳) و (۴) فوق‌الذکر عمل شود. در این گونه موارد اداره امور مالیاتی صادرکننده گواهی و اداره کل امور مالیاتی رسیدگی‌کننده به پرونده مالیاتی بانک/مؤسسه اعتباری می‌بایست به ترتیب ذیل عمل نمایند:

اداره امور مالیاتی صادرکننده گواهی ظرف مدت یک ماه از صدور گواهی، با هماهنگی اداره کل ذیربط، بانک/ مؤسسه اعتباری متخلف را با ذکر مورد به اداره کل امور مالیاتی رسیدگی‌کننده به پرونده مالیاتی آن بانک/ مؤسسه اعتباری، معرفی نماید.

اداره امور مالیاتی رسیدگی‌کننده به پرونده مالیاتی بانک/ مؤسسه اعتباری باید:

(الف) با مراجعه به دفاتر قانونی بانک/ مؤسسه اعتباری، مبلغ تسهیلات اعطایی را مشخص و در اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم، جریمه‌های معادل یک درصد (۱٪) مبلغ تسهیلات را مطالبه نماید.

(ب) مراتب را جهت رسیدگی به دادستانی انتظامی مالیاتی گزارش نماید.

(پ) بانک‌ها/ مؤسسات اعتباری موصوف با توجه به عدم انجام تکالیف مقرر قانونی، مشمول دریافت تسهیلات مالیاتی (اعم از بخشودگی جرائم و تقسیط بدهی مالیاتی) نمی‌باشند. لذا در صورت عدم پرداخت ظرف مهلت قانونی مقرر، هر گونه بدهی مالیاتی قطعی مودی و جرائم متعلقه می‌بایست از طریق عملیات اجرایی، در کوتاه‌ترین زمان قانونی، وصول گردد.

مسئولیت حسن اجرای این بخشنامه بر عهده روسای امور مالیاتی، معاونین و مدیران کل امور مالیاتی خواهد بود. - رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور»

در پاسخ به شکایت مذکور، مدیرکل دفتر حقوقی و قراردادهای مالیاتی سازمان امور مالیاتی کشور به موجب لایحه شماره ۲۱۲/۲۷۸۵/ص - ۱۴۰۰/۳/۱۹ به طور خلاصه توضیح داده است که:

« الزام بانکها و سایر مؤسسات اعتباری به اعلام رقم تسهیلات و تعهدات در استعلام‌های ارسالی برای ادارات امور مالیاتی، در اجرای مواد ۱۲۰ قانون برنامه پنجم توسعه و ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، صورت